

**A PÉCSI KÁPTALANI, SZÉKESEGYHÁZI ÉS
PAPNEVELŐINTÉZETI URADALMAK ERDŐŐREINEK**

**SZOLGÁLATI,
FEGYELMI, ILLETMÉNY
ÉS NYUGDÍJSZABÁLYZATA.**

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2020

A PÉCSI KÁPTALANI, SZÉKESEGYHÁZI ÉS
PAPNEVELŐINTÉZETI URADALMAK ERDŐÖREINEK

**SZOLGÁLATI,
FEGYELMI, ILLETMÉNY
ÉS NYUGDÍJSZABÁLYZATA.**

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	98 / 2016.
Csoport szám:	III.
Rektori jelezet:	S. III. V.

A kiadásért felel: vitéz SIMÁNDY LÁSZLÓ
urad. erd. szakfelügyelő.

BUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA R.-T. PÉCSETT.
A nyomdáért felelős: Mészáros József.

I. Szolgálati szabályzat.

a) Általános tudnivalók.

1.

Általános kötelmek, kinevezés módja, ki lehet erdőőr: az erdőőri szolgálat felöleli mindazon ténykedések sorozatát, mely részint az erdő állományának és tartozékainak közvetlen őrzéséből és úgy az emberek, mint az állatok és elemi csapások károsításával szemben való megvédéséből, részint az erdő kihasználásánál, nevelésénél, ápolásánál és felújításánál teljesítendő műszaki segédszolgálatból áll.

Ehhez képest megkívánják az uradalmak, hogy az 1935. évi IV. tc. 48. és 49 §-ban előírt minősítvény igazolása mellett az erdőőr hűségese, erkölcsös, józanéletű, jó látó-, halló- és beszélőképességgel bíró, edzett, erős, egészséges testalkatú, a fáradalomhoz szokott olyan férfiú legyen, aki ezen szolgálat sokoldalú teendőinek végzéséhez szükséges rátermettséggel, kellő erélyességgel, bátorsággal és megfelelő elméleti, valamint gyakorlati ismeretekkel rendelkezik.

4

Kötelessége minden erdőőrnek arra törekedni, hogy a felsorolt erkölcsi-, értelmi- és testi képességei el ne ernyedjenek. Szükséges tehát hogy az erdőőr a római katolikus vallás törvényei szerint vallás-erkölcsös életet folytasson, gyakorlati és elméleti tudását gazdagítsa, egészségét ápolja, erejét az erdőben való minél gyakoribb foglalatossággal fokozza, hogy ezen tulajdonságok egybekapcsolódása mellett a szolgálatadó uradalomnak eredményes, szorgalmas tevékenységével minél több hasznot hajtson.

Az uradalomnak erdőőreit az uradalmak mindenkori Kormányzói nevezik ki az erdőhivatalvezetőjének javaslatára. Uradalmi erdőőri szolgálatba csak oly egyének léphetnek, kik az 1935. évi IV. t.-c. 48. és 49. §.-aiban előírt kellékekkel bírnak s az 50. §. értelmében ily alkalmazásból nincsenek kizárva, ezenfelül római katolikus vallásúak s az erdőőri szolgálatra való fizikai alkalmasságukat illetékes hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni tudják.

2.

Hatósági eskütétel. A kinevezett uradalmi erdőőrök szolgálatbalépésük után a fenti t.-c. 51. §-ában előírt hatósági esküt kötelesek letenni a szolgálati helyük szerint illetékes főszolgabíró előtt. A próbaévet leszolgált s véglegesített erdőőr a fent leírt hatósági eskün kívül köteles letenni az *uradalmi hűségesküt* is. Ezen hűségeskü letétele az illetékes erdőhivatalvezetők előtt történik meg, melyről azok jegyzőkönyvet vesznek fel s azt az illetékes uradalmi Kormányzókhoz terjesztik fel.

3.

Egy évi próbaidő és véglegesítés. Az uradalmakhoz kinevezett erdőőr 1 évi próbaidőt köteles szolgálni. Véglegesítés csak ezen egy évi szolgálat után történik meg abban az esetben, ha felettes hatósága ezen idő alatti szolgálata alapján a véglegesítésre méltónak bírálja el.

Az erdőőrök *véglegesítése* ugyancsak az uradalmi Kormányzók jogkörébe tartozik,

akik az érdemesség felett az erdőőrök szolgálati főnökeinek javaslata alapján döntenek.

Minden erdőőr az 1 évi próbaidő alatt javadalmazásként az uradalmi segéderdőőri javadalmazást élvezi, lakást az uradalmak a mindenkori helyzet alapján bocsátanak rendelkezésre.

Az uradalmi erdőőr, aki 1 évi próbaidejének leszolgálása után bármely oknál fogva véglegesítését nem kapná meg, s ebből kifolyólag uradalmi szolgálata megszűnne, ezen okból az uradalmakkal szemben semminemű kártérítéssel nem léphet fel.

A véglegesítést az uradalmi erdőőr a próbaév leteltével a szolgálati út betartása mellett az uradalmi Kormányzótól sajátkezűleg írott kérvényben *maga kéri*. Minden erdőőr, aki uradalmi szolgálatba lép, köteles szolgálatbalépésekor az 1938. évi XII. t.-c. által előírt „Biztosítási könyv“-et beszerezni a szolgálata szerint illetékes községi előljáróságnál, s az ott előírt kötelezettségeinek eleget tenni.

Az uradalmaknak jogukban van a *próbaéves erdőőr* szolgálatát ezen év letelte előtt is minden kártérítés nélkül *1 havi felmondással*

megszüntetni — fegyelmi esetben azonnal — viszont a próbaidős erdőőr is egy havi felmondással felmondhatja szolgálatát. Ezekről azonban az uradalmi Kormányzóknak indokolt esetben joguk van eltérni.

4.

Felmondás elbocsátás: A véglegesített erdőőrnek *felmondani csak kölcsönös meg-egyezés alapján, vagy fegyelmi úton lehet.*

5.

Szolgálati idő — fizetési osztályok: Az uradalmi erdőőrök *szolgálati ideje 40 év*, ezen időben azonban az 1 évi próbaidő is be lesz számítva.

Az uradalmi erdőőrök által a 40 évi szolgálat alatt elérhető rendfokozatok az alábbiak:

Rang osztály:		
segéderdőőr		1 — 6 szolg. évben
	{	3 fokozat 7—12
erdőőr		2 fokozat 13—18
		1 fokozat 19—24
	{	3 fokozat 25—30
főerdőőr		2 fokozat 31—36
(fővadász)		1 fokozat 37—40

A rangfokozatoknak fenti időbeni elosztása általános jellegű, ami általában azt jelenti, hogy egy uradalmi alkalmazott hűséges és lelkiismeretes szolgálat mellett általában a fenti előmenetelt remélheti.

Az uradalmi erdőőröknek fenti rangfokozatokban *elérhető javadalmazását* az illetményszabályzat rögzíti meg. (Lásd VI. fejezet.)

Az egyes fizetési osztályokon belül az előlépés automatikus — hacsak szolgálati vagy fegyelmi vétség miatt az erdőőr büntetésként ettől el nem zárattott.

A nem kifogásolt szolgálatú erdőőr a megfelelő szolgálati éveinek letelte után a magasabb fizetési osztályba való előléptetését kéri a hivatalos szolgálati úton az illetékes uradalmi Kormányzótól. Ezen előléptetési szabályok nem zárják ki azt a lehetőséget, hogy azon uradalmi erdőőr, aki szolgálatát különös odaadással s lelkiismeretességgel végzi, vagy egyes alkalmakkal az uradalmakhoz való hűségét különös érdemekkel bizonyítja, viselkedésének, vagy érdemeinek elismeréseképpen a feltüntetett idő előtt a magasabb rendfokozatba

léphessen elő. Ez ügyben erdőhivatali előterjesztésre uradalmi Kormányzó dönt.

Viszont az az erdőőr, akinek szolgálata, vagy viselkedése ellen kifogás merült fel — ha fegyelmi eljárás alól mentesült is — nem számíthat arra, hogy a feltüntetett évek elteltével minden további nélkül a magasabb rangosztályba léphessen.

Ezért történik minden magasabb fizetési osztályba való lépés az illetékes erdőhivatalvezető javaslata alapján uradalmi kormányzói kinevezéssel.

Főerdőőri rang 1. fokozatát csak az az erdőőr érheti el, aki ellen 36 évi szolgálata alapján latba eső kifogás nem merült fel. Az új fizetési osztályokba ezen szabályzat életbeléptetésekor az erdőhivatal előterjesztése alapján uradalmi Kormányzó sorozza be az 1940. XII. 31-én szolgáló erdőőröket.

6.

Egyenruhában járás: az uradalmi véglegesített erdőőrök szolgálatukban az uradalmaktól részükre kiutalt egyenruhában köte-

lesek járni. Ezen egyenruha viselésétől csak szabadság, vagy felettesüktől nyert engedély alapján különleges alkalmakkor mentesülhetnek.

7.

Áthelyezés és más védkörben való szolgálattétel: az uradalmi erdők az erdőőri szolgálat teljesítése szempontjából erdőőri védkerületekre oszlanak fel. Az erdőhivatal javaslatára az illetékes uradalmi Kormányzó az erdőörököt egyik védkerületből másikba helyezheti át. Ideiglenesen a szolgálat érdekében az erdőhivatal vezetője utasíthatja az erdőört más védkörben való szolgálattételre. Erdőhivatal vezetőjének javaslatára uradalmi Kormányzó évente 1—2 heti fizetéses szabadságot engedélyezhet az erdőőröknek.

8.

Valláserkölcsös életmód: az uradalmak az erdőőreiktől nemcsak kifogástalan szolgálatot, hanem úgy a társadalmi, mint magán- s családi életben is a római katolikus vallás szelle-

mének mindenben megfelelő, másoknak például szolgáló magaviseletet követelnek.

9.

Erdőhivatali rendelkezések átvétele: az erdőőrök általában minden teendőiket a kapott felsőbb parancs szerint teljesítik, ezen utasításokat vagy szóval, vagy írásban kapják meg. A szóbeli parancskiadás az erdőhivatalvezető által megállapított időszakban történik s ezen parancskiadás alkalmával köteles az erdőőr az előbbi parancskiadástól számított összes teendőiről rövid, szabatos, tiszta jelentést tenni. Ugyanezen alkalmakkor terjeszti fel kérelmeit; ha annak szükségessége más nem kíván, egyidejűleg kapja meg a jövőben teljesítendő utasításokat s azokra vonatkozó részletezéseket is, ugyanez az eljárás akkor, amikor az erdőőrt felettese a helyszínen ellenőrzi.

10.

Katonás magatartás: az erdőőr mint fel-
esketett közbiztonsági közeg katonás magatar-

tást tartozik tanusítani és a felettesek szemléi avagy parancskiadás alkalmából katonás jelentést adni.

11.

Hivatalos út betartás: az erdőőr az illetékes erdőhivatalvezető tudta nélkül hivatalos lépést még abban az esetben sem tehet, ha esetleg ügyének elbírálása az erdőhivatal hatáskörén felül esik. Minden kérés, panasz, (még abban az esetben is, ha az esetleg az erdőhivatalvezetője ellen szól), csakis az illetékes *erdőhivatal útján juthat el a felsőbb fórumhoz*. Az erdőőrnek csak abban az esetben van joga a szolgálati út mellőzésére, ha annak előzetes betartása mellett azt tapasztalta hogy ott ügyében intézkedés semmilyen alakban nem történt, de ebben az esetben is írott, vagy szóbeli jelentést tesz az illetékes erdőhivatalnál, hogy ügyében így kénytelen egyenesen a magasabb fórumhoz fordulni.

12.

Feltétlen engedelmesség: az erdőőr feljebbvalóinak feltétlen engedelmességgel tartozik. Uradalmi szakfelügyelőnek minden kérdésre a felvilágosítást lelkiismeretes pontossággal megadni köteles.

13.

Hivatali titoktartás: az erdőőrt a hivatalos ügyek tekintetében minden nem illetékes, illetve nem uradalmi alkalmazottal szemben szigorú titoktartás kötelezi. Felvilágosítást és az erdőgazdaság belső ügyeire vonatkozó adatokat senkinek sem szolgáltatathat ki az erdőhivatal tudta és engedélye nélkül.

Hatósági beidézés esetén tartozik az idéző végzés felmutatásával távozási engedélyt személyesen kérni az erdőhivatal vezetőjétől. Kívánatos, hogy tanuvallomása során ne érintsen olyant, ami a szóbanforgó ügyre nem vonatkozik és lényegénél fogva nem oda való.

b) *Külső szolgálati teendők.*

14.

Erdőőri hatáskör: az uradalmi erdőőr teendői az 1935. évi IV. t.-c. 48. §-ában előírt végzettsége alapján kiterjednek az erdőgazdaságokban felmerülő összes *erdőgazdasági segédteendők elvégzésére.*

Önálló munkát csakis külön megbízatás alapján végezhet. Az erdőőr szolgálati ideje nincs körülhatárolva, köteles szükség szerint a nap *minden szakában szolgálatban állni.* Szolgálatát mindenkor az illetékes erdőhivatal vezetőjének utasításai alapján s annak szellemében kell ellátnia.

15.

A szolgálati munkaidő: a szolgálat rendes körülmények között napkelte előtt 1 órával kezdődik és napnyugta után 1 óráig tart — rendkívüli vagy gyanus körülmények fennforgása esetén nincs időhöz kötött munka-kezdés vagy befejezés. — Ebéd idejét időközönként változtassa úgy, hogy a vadorzók, foltvajok erről ne tudhassanak.

16.

Az erdő őrzése: köteles az erdőőr a lehetőséghez képest az erdő határait mindennap bejárni, az erdő *állagának sértetlenségét* az erdei nyiladékok mentén és az összes erdő-részletek belső részeinek keresztül-kasul járásával ellenőrizni, s így az esetleges erdei kihágásokat nemcsak utólag, hanem főképpen előzetesen *megakadályozni*. Ennek legsikeresebb elérése céljából az ugyanazon erdőrészeket a nap legkülönbözőbb szakában s különösen oly időjárás alkalmával köteles bejárni, amikor a tapasztalat szerint az erdei kihágásokra is a legalkalmasabb időpont és időjárás mutatkozik. Ezen teendőinek teljesítése közben minden figyelme ki kell terjedjen az erdőkhöz tartozó *vadállomány őrzésére és védelmére is*.

17.

Az erdő védelme: az erdő védelme szempontjából köteles az erdőőr a reábízott védterületben, de hatósági esküjénél fogva nem-

csak az uradalmakban, hanem bárhol tapasztalt úgy emberi, mint állati, stb. *károsításoktól az őt megillető jogok* legmesszebbmenő felhasználásával az erdőt megvédeni. *Emberi károsítások esetén* az erdei kihágásokat, lopásokat, (mely károsításokat az 1935. évi IV. t.-c. 258. §-ának 1—23. pontja határoz meg és sorol fel) *nemcsak megakadályozni köteles*, hanem annak körülményeit a további megtorló eljárás miatt erdei kihágási naplójába, ennek hiányában szolgálati naplójába feljegyzi s az esetet *felettes hatóságának azonnal jelenti*. A Mecseki Túrista Egyesület szabályai az erdőőröknek kikézbcsítendőök lcltáritárgyként és az ezekben foglaltakat az erdőőrök szem előtt tartani kötelesek, ugyan csak a természetvédelmi törvényes előírásokban foglaltakat. Minden károsítás esetén feltétlenül feljegyzendő adatok az alábbiak: a kártevő neve, születési éve, lakhelye, (kiskorú esetében apja, anyja neve), esetleg tanúk adatai, a *kártétel teljes pontos körülírását* (pl. faanyagnál a faanyag nemét, méretét, darabnál darabszámot, más esetben ürm³, köteg mennyiségét, egyéb anyagoknál pedig a mennyiségnek pontos megjelölését oly mérték-

rendszerben, amilyenben az eltulajdonított vagy kártétel tárgyát képező anyag mennyisége a közéletben méretni szokott.)

Egyéb károsításoknál (pl. rovar, vad, stb.) minden észlelt tapasztalatát a hely pontos megjelölésével, szolgálati naplójában jegyzi fel, s arról erdőhivatalvezetőnek azonnal jelentést tesz.

Mivel az erdővédelem körébe tartozik minden oly körülménynek elhárítása, mely *az erdőnek nemcsak állagát, hanem épségét, egészségét, felújítását és további fejlődését akadályozza, vagy veszélyezteti, köteles az erdőőr minden ilyen vonatkozású észrevételét mindenkor pontosan feljegyezni* s arról az erdőhivatalvezetőnek jelentést tenni.

18.

A főhasználati fatömeg kitermelése: az évi főhasználati fatömeg kitermelése körében az erdőőr feladatai az alábbiak:

A kitermelendő terület kejelölésénél s a kitermelendő faanyag mennyiségének felbecsülésénél *felmerülő összes segédteendők*, melye-

ket felettesének közvetlen utasítása alapján teljesít. *Legszigorúbb ellenőrzés a kitermelés folyamata* alatt az erdei kihágások megakadályozása mellett azon szempontból, hogy az erdei munkások a kitermelést a kitermelendő faanyag épségének veszélyeztetése, szétforgácsolása nélkül, általában úgy végezzék, hogy a kitermelés az uradalmakat érintő legkisebb kár nélkül úgy történjen, hogy a feldolgozott faanyag minőségénél és méreténél fogva azon osztályba kerüljön, mely osztályban a *legnagyobb értéket tudja az erdőtulajdonosnak biztosítani*. Különös gond fordítandó arra, hogy a műfára alkalmas faanyag a legmesszebbmenő határig kihasználtsassék, mégpedig oly méretezésben, mely a legértékesebb. Tüzifánál pedig főszempont legyen az, hogy az egyes választékok *ne haladják meg a megállapított vastagsági határokat*, minőségi elbírálásnál pedig főgond fordíttassék oly egyes darabok selejtezésére, melyek esetleg egész rakásokat tennének értéktelenebbé.

Az olyan uradalmi erdőőr, aki fentieknek elvégzésére felettes hatóságától *önálló hatás-*

kört nyert, az a kitermelésre kapott utasításokat a legkisebb eltérés nélkül köteles végrehajtani.

Különös gond fordítandó a kitermeléseknél arra is, hogy a *kitermelt faanyag* úgy az alátelepített, vagy természetes úton keletkezett, a kitermelés helyén lévő, vagy szomszédos fiatalosokban, illetve idősebb állományokban is a lehető *legkisebb károkat okozza*. Ugyanezen szempont követendő az esetleg szomszédos idegen erdőekkel szemben is.

Különös gondot fordítson az erdőőr a *kijelölt méreteknek a munkások által való pontos betartására*, mert az ettől való eltérés legtöbbször igen nagy károkat okozhat. A kitermelt faanyag összerakásánál az újulatban való legkisebb kártétel s különösen az anyagnak tovább szállítási lehetősége az irányadó szempont.

19.

Az előhasználat foganatosítása: az előhasználatok végrehajtásánál kötelessége az erdőőrnek, hogy a kapott utasítások legszigorúbb betartása mellett is ily munkálatoknál

csak a legmegbízhatóbb munkásokat alkalmazza s *csak annyit, amennyinek munkáját a legmesszebbmenően a legkisebb részletekig ellenőrizni tudja*, mert ezen munkakörben a szakszerűségtől eltérő munka nemcsak jelenlegi, de sokszor a jövőre is s még hozzá *pótolhatatlan károkat okozhat*. Ily munkálatokat állandó felügyelet nélkül eszközölni nem lehet. Az előhasználatok folyamán nyert faanyagok további kezelése fentiekkel teljesen azonos.

20.

Kitermelt faanyag felvétele: az erdőőr kötelessége a *kitermelt faanyag*nak az egyes erdei munkások, vagy csoportok (elszámolási szempontból egybefoglalható egyének) által végzett mennyiségének feljegyzése, melyet erdőhivatalvezetője utasítása szerint *termelési kimutatásba foglal* olyképpen, hogy az a további elszámolás alapját zavarnélkül biztosítsa. Ennek elkerülése végett már a helyszínen köteles a mennyiségeket úgy felvenni, hogy az a *valósággal* és a munkásoknak az adataival *megegyezzen*.

A kitermelt faanyag általános felvételét az erdőhivatalvezetőjének felhatalmazása alapján az *erdőőr önállóan is végezheti*. Ugy a munkáscsoportok szerinti, mint az általános felvétel pontossága akkor megnyugtató, *ha a két, egymástól független felvétel végső adatai egyeznek*, miért is a két felvétel tényleg is egymástól teljesen függetlenül eszközendő. Amennyiben az erdőőr a faanyag önálló számbavételével nincs megbízva, köteles ezen felvételnél felmerülő összes segédteendők elvégzésére.

Az uradalmi erdőőr a védkerületében kitermelt összes faanyag mennyiségéért *úgy anyagilag, mint erkölcsileg felelős* mindaddig, amíg az anyag az ő őrizetére van bízva, tehát ez a körülmény még szükségesebbé teszi a számbavételnél követendő legnagyobb pontosságot.

Az erdőőr a kitermelt faanyagot erdőhivatalvezetőjének utasítása alapján a rendelkezésre bocsátott *faanyagnaplókba köteles bevezetni*, ezen faanyagnaplók beosztásának, valamint a faanyagválasztékoknak egymással megegyező adatai szerint.

A bejegyzett adatokat az erdőhivatalok vezetői ellenőrzik, a helyességüket aláírásukkal igazolják.

Mivel a faanyag a kitermeléstől kezdve mindaddig, míg az uradalmak birtokából ki nem kerül különféle nyilvántartásokban teljes egészben ismételten szerepel, *pontos és lelkiismeretes munkának csak az a tanubizonyossága, ha ezen különböző kimutatások végeredményei* (az elszállított faanyag, az eladott faanyag, v. kocsiba rakott faanyag stb.) *összességben megegyeznek a kitermeléskor számbavett faanyag mennyiségével*, azért köteles az erdőőr mindezen nyilvántartásokat úgy vezetni, hogy a faanyag elszámolásakor ezen feltételek be is következzenek.

A faanyagnaplók további vezetése mindenkor az illetékes erdőhivatalvezetők *utastása szerint történik*, de ezen vezetés egyes általános kötelezettségei még alább tárgyalva lesznek, a termelési kimutatással együtt.

21.

Faanyag elszállítása: a kitermelt s számbavett faanyagoknak a számbavétel helyéről

való továbbszállítása alkalmával az erdőőr kötelessége a *szállítás olyszerű ellenőrzése*, hogy a szállítás alatt levő faanyag sem mennyiségben, sem minőségben kárt ne szenvedjen, ezekért az erdőőr mindaddig teljes mértékben felelős, míg az anyag a hatásköre alól ki nem kerül. A szállítások nyilvántartására s egyben elszámolására ugyancsak az erdőőrök által vezetendő *szállítójegy-tömbök* szolgálnak. — (részletesebben alább) Megjegyzendő itt, hogy bármely oknál fogva termelési helyéről elszállított anyag, akár uradalmi, akár idegen szállítási eszközök használata mellett *kísérő irat nélkül nem szállítható*. Ettől való eltérés feltétlenül fegyelmi eljárást von maga után, ugyancsak az a körülmény is, ha a szállított anyag adatai az erdőőr hibájából kifolyólag nem egyeznek meg az azt kísérő jegyzék adataival teljes pontossággal. Termelés alatt a termelés helyéről faanyagot csak az erdőhivatalvezető írásos engedélye alapján szabad elszállítani.

22.

Faanyagnak vasúti kocsiba rakása: a faanyagnak vasúti kocsiba való rakatásánál kö-

telessége az erdőőrnek a munkálat egész ideje alatt helyszínen tartózkodni, a berakott anyagot a *legpontosabban minden adatával feljegyezni*, a vasúti kocsi raksúlyát a legmesszebbmenően kihasználni s a kocsit a berakási idő letelte előtt a vasútnak átadni. Gond fordítandó arra is, hogy a berakó munkások gondatlansága miatt kocsisérülés, stb., folytán az uradalmakat kár ne érje.

A vasúti kocsiba berakott faanyagról a mindenkori utasításoknak megfelelően *kimutatást készít*, melyen ezenkívül mindig szerepel a vasútállomás neve, a berakás ideje, a megrakott vasúti kocsi száma s jele s a berakást eszközöző erdőőr neve. Ebből a kimutatásból legalább is egy példány az erdőhivataloknak beszolgáltatandó.

23.

Utak karbantartása: mivel a faanyagok termelési helyről való elszállításának legfontosabb kelleke a szállításra szolgáló erdei stb. *utak szállításra alkalmas állapota*, minden erdőőrnek kötelessége a kerületébe tartozó

utak épségét, szállításra való alkalmasságukat a legnagyobb figyelemmel kíséрни. Száraz utakon való szállítást minden igyekezettel fokozni, az utakat ért *rongálásokat azonnal jelenteni* s megjavításukra vonatkozó utasításokat kikérni. A lefolyó víz olyatén elvezetése, hogy vízmosások ne keletkezzenek, és az utakat akkor javítani, amikor a javítás még kis munkával, kevés költséggel lehetséges, hogy állandóan jókarban tartott útai legyenek a védkörnek.

24.

Mellékhasználattal kapcsolatos teendők: a mellékhaszonvételek keretében felmerülő erdőőri teendők az alábbiakra terjednek ki:

- a) *Legeltetés és makkoltatás:* ezen *haszonvételek helyét* az illetékes *erdőhivatalvezetők* az üzemterv utasításai alapján jelölik ki. Köteles az erdőőr felügyelni arra, hogy az erdőben tartózkodó állatok a fentiekre engedélyezett erdőrészekből — legyen az idegen, vagy uradalmi alkalmazott jó-

szágja — más erdőrészekbe az őrzéssel megbízottaknak hanyagságából, vagy szándékos akaratából kifolyólag be ne kerülhessenek. Amennyiben ily eseteket észlel, azt *azonnal megszünteti* s az esetről az erdei kihágásoknál részletezett eljárást foganatosítja. Kötelessége az erdőőrnek a legeltetésre és makkoltatásra engedett helyen is ellenőrizni és megszüntetni azt, hogy oly körülmények esetén, amikor a jószágnak az ezen erdőrészekben való jelenléte is (pl. esőzésektől felpuhult talaj, bő makktermés, mely eladás folytán előnyösebb értékesítést biztosít) káros, azok ott tartózkodhassanak, Amennyiben ezt saját hatáskörében *elintézni nem tudná, az esetről azonnali jelentést tesz* s kikéri a követendő utasításokat.

- b) *Fűkaszálások* az arra kijelölt helyen a minőségi feltételeknek legjobban *megfelelő időben eszközöltessenek* s a szénabehordás idejében megtörténjen. Ahol a fűtermés *lában lesz eladva*, ott az eladási hirdetés eszközzésén kívül kötelessége az er-

dőrnek felügyelni arra, hogy a fűtermés lekaszálása úgy történjen, hogy a termőhely *hivatásának jövőben is teljes egészében megfelelhessen*. Különös gond fordítandó az erdei nyiladékokon és erdőszéleken eszközölhető kaszálásoknál arra, hogy az erdőből kifelé törő és terjeszkedő gyom és gaznövények is a fűterméssel minden évben lekaszáltassanak, illetve ki is irtassanak, hogy az erdőrészeknek úgy belső, mint külső része tisztán határoltassék el, s a fűtermő részek is teljes egészükben szolgáltatassák a jövőbeni termésüket.

Az erdei nyiladékok mindenkor tisztán tartandók, hogy ezek úgy az esetleges erdei vizeket, mint a rovarkárokat elhatárolják, illetve ezen csapások és esetleges erdei tüzek tovaterjedését megakadályozzák. A tisztántartott nyiladékok ezenkívül nemcsak vadászati célokra használandók fel, de a gyérítési fatömegek kiraktározására és közlekedési célokra is alkalmazhatók. A határnyiladékok pedig a szomszédok foglalásai ellen szolgálnak védelmül.

- c) *Erdei gyümölcsök* szedése csakis az illetékes erdőhivatalvezetők *írásbeli engedélye alapján engedhető meg*, melyben a szedésre engedélyezett egyén nevén kívül meg van jelölve az, hogy mily gyümölcsöt s mily mennyiségben s az erdőnek mely részén szedhet. Ezen feltételekkel nem rendelkező egyénekekkel szemben köteles az erdőőr az *erdei kihágási eljárásnál előadottakat követni*.
- d) *Vadászat*: a vadörzési, vadvédelmi s vadászatokkal felmerülő teendők teljesítése is az erdőőrök feladatát képezi.

Köteles az erdőőr az uradalmak *vadállományát* nemcsak az azt veszélyeztető vadorzókkal szemben a reáruházott hatalom legmesszebbmenő felhasználásával *megőrizni*, hanem a hasznos vadakat pusztító *dúvadakat minden alkalommal irtani*, ezen feladatát a *mellékeletet képező lődíjszabályzat részletesen tárgyalja*, Itt kiemelendő az, hogy a dúvadaknak *mérgezés* által való pusztítása csak az illetékes erdőhivatalvezetők egyenes *utasi-*

lására s annak legmesszebbmenő betartása mellett történhet, az utasítás be nem tartásából származó összes károkért az erdőőr teljes mértékben felelős.

A bérbeadott vadászterületekkel kapcsolatos s fenti általános szabályoktól esetleg eltérő erdőőri teendőket az illetékes erdőhivatalvezetők az erdőőrökkel közlik, s azt, valamint a bérlőkkel szembeni magatartást az erdőőrök legpontosabban betartani kötelesek.

Az erdőőr védkerületében tartandó vadászatok eredményességének elérhetése céljából köteles az erdőőr az *erdők vadállományát oly figyelemmel kíséreni*, hogy mindig pontos jelentést tehessen az egyes vadfajok tömegesebb tartózkodási helyéről, köteles az utasítás szerinti számban megjelent hajtómunkásokat a vadászat lefolyása alatt úgy vezetni, hogy a vadak terelése a kitűzött célnak teljesen megfelelő legyen.

Kötelessége a vadnevelés végett felállított *etetők és szóók állandó jókarban*

tartásáról gondoskodni, azok élelmezésére kiadott anyagot az utalt helyre lekiismeretesen kiszállítani, vagy kiszállíttatni s azt ott szakszerűen elhelyezni. Köteles parancs nélkül is jelenteni azonnal, hogy a vadállomány területének mely részében *s mikor szorul etetésre*, hogy a megfelelő intézkedés időben megtörténhessen.

Elejtett vadak összeszedése, számontartása felelősség mellett szintén az erdőőr feladata.

Az erdőőr a *dúvadak irtását* lőfegyverrel és utasításszerű mérgezéssel *csak is személyesen végezheti*, míg a kártékony vadak fiatalainak, vagy tojásainak összeszedésében családtagjainak, vagy házi alkalmazottainak segítségét is igénybe veheti.

- e) Azon erdőőri területben, ahol fentiekén kívül egyéb erdei haszonvételek is fordulnak elő (alomszedés, kőbánya, halászat, stb.) köteles az erdőőr általában a szolgálati úton kapott utasítások szellemé-

ben olyképpen eljárni, hogy eljárásából az uradalmakra csak előny származzon.

25.

Az erdő felújítása körüli teendők: az erdőfelújítás körében köteles az erdőőr a kerületében lévő *csemetekertek állandó s eredményes csemetehozamáról* gondoskodni, az azok nevelésére és létesítésére szükséges előzetes munkálatokat *időben és szakszerűen foganatosítani*. Köteles a védkerületében felmerülő felújítási munkálatoknál alkalmazott *munkásokra a legaprólékosabban felügyelni*, minden egyes munkás *munkáját külön ellenőrizni*, a helytelen munkást kioktatni s az ezen munkálatokra nem alkalmas munkást *eltávolítani*. Bár az erdőüzemben minden munkálat levezetésére az erdőőr utasítást kap, itt külön is leszzegezendő az a körülmény, hogy az erdőőr még egyéb utasítás hiányában sem eszközölheti a felújítási munkálatokat akkord munkásokkal, hanem csak napszámban s felügyelete alá *csak annyi napszámot vonhat be,*

amennyinek munkáját állandóan figyelemmel tudja kísérni s a rendszertelen munkát azonnal észlelheti. Ugy az ültetéseknel, mint a vetéseknél a követendő elv az, hogy az elvetésre kerülő alany úgy kerüljön a földre, amint azt a természet megfigyelése által nyert tapasztalat diktálja, vagyis *az alany a termőtalaján a legtermészetesebb fekvést kapja meg*. Ültetéseknel különös gond fordítandó arra, hogy az elültetendő csemeték gyökérzete az ültetőgödörben természetes terpeszkedésében legyen elhelyezhető, tavaszi ültetésnél a gyökérzet lehetőleg nedvesen (ha csak lehet a növehelyen készült földiszapba megmártva) kerüljön helyére. Mindenkör *elkerülendő az, hogy a gyökérzet kiszáradásnak legyen kitéve*, tehát kötelessége az erdőőrnek mindenkör felügyelni arra, hogy az elültetendő csemetéket a munkások ne kézben, szabadon vigyék maguk után, hanem valamilyen alkalmas edénybe elhelyezve, úgy, hogy a csemeték gyökérzete legalább is *nem száraz földdel legyen állandóan letakarva*, mert így nemcsak egészségük van megmentve, hanem elkerülhető az

is, hogy a kézben hordott csemetékből minden felvételkor egy-két darab otthagyva csemeteveszteséget okozzon.

26.

A munkásokkal való bánásmód — eljárás: az erdőőr kötelessége közé tartozik az erdőgazdaságban fentebbi s egyéb munkálatokkal kapcsolatban szükségessé vált akár akkord, akár napszám-munkások feletti felügyelet, mely általában az, hogy a munkás a vállalt, illetve neki kijelölt munkát a célnak megfelelően úgy minőségben, mint mennyiségben elvégezze. Az akkordmunkáknál a felügyelet különösebb és fontosabb pontjait az erdőőr megkapja utasításban, napszámmunkáknál azonban a munka mineműsége szerint változó munkamenet mellett is kötelessége arra felügyelni, hogy az uradalmak által viselt költségek a munkateljesítmény által egyensúlyozva legyenek, de a munka minőségének ne legyen rovására. Ha ilyent észlel, azt felelősség mellett az illető neve mellé a napszámkönyvbe

bejegyzzi, hogy megfelelő munkabér levonás eszközölhető legyen.

Az akkordmunkák nyilvántartását a mindenkori utasítás szerint köteles az erdőőr vezetni.

27.

Napszámszolgálat nyilvántartása: a napszámmunkások nyilvántartására a *napszámkönyv* (részletezve alább) szolgál, melynek vezetésénél a főelv az, hogy abban az alkalmazott munkás és *teljesítménye* mindenkor ellenőrizhető s a *valóságnak megfelelő legyen*.

Az erdőőr az erdőgazdaságban felmerülő *bármely munkát csakis utasításra kezdhet meg* s megkezdés időpontját felettes hatóságának azonnal jelenti. Ugyancsak jelenti minden munkálat befejezésének közeledtét s a munka befejezését is. A naponként vezetett napszámkönyv alapján a munkák befejezésével, esetleg közbeeső alkalmakkor elkészíti a *napszámjegyzéket* a további elszámolásra és kifizetésre alkalmas módon s azt az erdőhiva-

talvezetőnek a *napszámkönyvvel együtt beszolgáltatta*.

Az uradalmaknál eddig szokásos ú. n. robotos napszám megszűnt a régi értelemben, vagyis faanyagot előre, későbbi időben teljesítendő munkálatok ellenében az erdőőrnek kiszolgáltatni nem szabad, ugyancsak *nincs jogában az erdőőrnek az általa alkalmazott munkások kifizetése sem*, sem pedig a munkásoknak való *előlegkiszolgáltatás*.

Azon vonatkozásban, ahol az erdei fanapszám még érvényben van, ennek bevételezése és felhasználására nézve a következők az irányadók:

1. Erdei fanapszámokért, mint más egyéb ellenszolgáltatásokért csakis az erdőhivatalvezetőjének utalványra, vagy engedélyre mellett lehet és szabad fát vagy egyéb erdei terméket kiszolgáltatni. És pedig mindig csak a már teljesített munka értékének megfelelő mennyiségben.
2. A kiadott fa, vagy egyéb erdei termék pontos méretei és köbtartalma, a kiadás kelte, az erdőrész, valamint a leszolgálá-

landó fanapszám mennyisége nemcsak az e célra nyitott rovatos naplóba, de a napszámvállalkozók ú. n. robotos könyvecskéjébe is azonnal és pontosan bevezetendő.

3. Ugyanekkor az átadott famennyiségről, vagy egyéb erdei termékről az illető vállalkozótól elismervény veendő, melyet az illető erdőőrnek is alá kell írnia.
4. A napszámbevételekről a 2. pontban említett adatok pontos feltüntetésével helyesen és szabatosan megszerkesztett kimutatás készítendő, melyhez a napszámvállalkozók által a 3. pontban megkívánt elismervény csatolandó és minden hó utolsó napján az erdőhivatalvezetőjéhez beterjesztendő.
5. Ezen kimutatásokban, de különösen a robotos könyvecskében módosításokat, helyesbítéseket, vagy törléseket eszközölni szigorúan tilos. Erre egyedül az erdőhivatalvezetője jogosult, aki a netán felmerült tévedéseket a felek meghallgatása után kiigazítja.

6. Minden erdőőrnek elengedhetetlen kötelessége arra törekedni, hogy az erdei fanapszámokért kiadatott fa vagy egyéb erdei termék a lehető legkedvezőbben értékesíttessék. Napszámokért kiadott fa, legfőképpen baltázott ág, kisebb mértékben dorongfa legyen, szerszámfa, kizárólag kisebb méretű és csupán gyérítési anyagból kikerülő szerfa lehet, mint pl. nyár épületfa, száradék fenyő stb. Értékesítési egységára a mindenkori napi faárakhoz illetve napszámbérekhez igazodik, amire az utasítást az erdőhivatalvezető adja meg.
7. Az erdei fanapszámok célja és rendeltetése az, hogy ezek felhasználásával az erdőgazdaságban az uradalom érdekeit előmozdító, valamint az üzemtervben előírt különféle munkálatok minden fennakadás nélkül akkor, amikor azokra szükség van, teljesíthetők legyenek, miért is szükséges, hogy az erdőőr a néppel elég sűrű érintkezése folyamán nélkülözhetetlen feltételként az illető napszámvállal-

kozók tudomására hozza, hogy mindenki akkor és ott köteles azt a munkát végezni, amikor, ahol és amire rendeltetett.

8. Mindazokat a vállalkozókat, kik elfogadható mentség nélkül a megrendelt munkára nem állanak ki, az erdőőr köteles az erdőhivatalvezetőhöz minden hó 1-én bejelenteni, amikor is a rovatos naplóból töröltetnek. Az ilyen napszámvállalkozók a jövőben fanapszámokért fát vagy egyéb erdei terméket nem kaphatnak.
9. Az erdőőr köteles gondot fordítani arra, hogy a megrendelt munkások a legnagyobb szorgalommal és megfelelően végezzék munkájukat.

A munkaidő a következőkben állapíttatik meg:

tavasszal: reggel	7	órától	este	6	óráig
nyáron	5	„	„	7	„
őszel	7	„	„	6	„
télen	7 ^{1/2}	„	„	5 ^{1/2}	„

nyári időszakban $\frac{1}{2}$ órai reggeli és $\frac{1}{2}$ órai uzsonnaidő engedélyezendő. A különféle időszakokban végzett különféle munkák

után adható, illetve a robotos könyvecskékbe bejegyezhető napszám mennyiségről az erdőhivatal által kiállított *ár és felhasználási táblázat* rendelkezik, mely az erdőőrök által pontosan betartandó.

10. Az erdőőr a munkásokkal szemben mindig komoly, erélyes magatartást tanúsítson, velük soha szolgálaton kívül eső dolgokról ne beszélgessen, semmiféle enyelgésbe ne bocsátkozzon, mert ilyenekkel nemcsak a munkát késlelteti, de a nép előtt érvényesítendő tekintélyét is kockáztatja.
11. A 12—18 éves gyermekek csak kivételesen és csakis a nekik megfelelő, illetve az általuk is elvégezhető munkálatokra alkalmazhatók, pl. küldönccszolgálat, makkszedés, vadászaton hajtó stb.
12. A hanyag és nem megfelelően dolgozó munkás kétszeri eredménytelen figyelmeztetés után a munkából kiállítandó. Az ügyes és példásan szorgalmas munkás megdicsérendő.

13. Az erdőörök csakis külön engedély alapján használhatnak fel napszámokat saját céljaikra (lásd 70/8 pont alatti figyelmeztetést), melyekről részletesen az *ár és felhasználási táblázat* intézkedik.
14. Amennyiben előre nem látott kényszerűség vagy egyéb indokolt esetben valamely munkának elvégzésére előreláthatólag több tartozási napszám válik szükségessé, mint amennyit az átlagos számítás szerint egybeállított *ár és felhasználási táblázat* engedélyez, eziránt külön írásbeli kérvény nyújtandó be az erdőhivatal vezetőjéhez, aki a felhozott indokok mérlegelése után határoz a kérelem teljesítése vagy megtagadása iránt.
15. Az uradalmi célokat szolgáló munkák teljesítésénél, mindenkor a legnagyobb takarékoság és helyes munkabeosztás követeltetik meg. Minden munkára annyi munkás rendelendő ki, amennyi azt a kellő és soha nem mellőzhető felügyelet melletti kitűzött időre el tudja végezni.

16. Az egyes védkerületek erdőőrei kötelesek a felhasznált napszámokról a következő könyveket vezetni:
- a) rovatos naplót,
 - b) erdei napszámjegyzéket,
 - c) napszámfelíró könyvet.

Mindezen könyvek havonként lezárva, a napszámok egymás közt elszámolva minden hó végén az erdőhivatalnak benyújtandók. — A napszámfelírókönyv naponta a munka megkezdésekor vezetendő ugyanúgy, mint a pénzes napszámoknál.

Az egyes védkerületek erdőőrei lehetőleg csakis az ő kerületükhöz tartozó fanapszámokat vegyék fel munkára és ettől eltérni csak az erdőhivatalvezetőjének engedelmére folytán lehet.

28.

Faanyag kicsibeni eladás: faanyagnak, vagy bármely más erdei terméknek árubaocsátására az erdőőr csakis az erdőhivatalvezetők külön erre adott utasítása alapján jo-

gosult. A faanyagon kívüli termék áruba-bocsáthatására az erdőőr esetenként kap engedélyt.

Faanyagot az értékesítéssel megbízott erdőőr csak kisebb tételekben, maximum 10 ürm³-ig adhat el önállóan, a nagyobb tételben szándékozó vásárlókat az erdőhivatalvezetőhöz utasítja.

A faanyagnak erdőőr által való eladása *csakis készpénz fizetés* ellenében történhet, *hitelt az erdőőr senkinek sem nyújthat* a legkisebb tétel erejéig sem. A pénzért való eladás az eladási jegyzék felhasználásával a megállapított árjegyzék szerint történik.

29.

Uradalmi igásfogaterő ellenőrzése: azon védkerületekben, ahol az anyagszállításra *saját fuvarerő is áll rendelkezésre*, az erdőőr kötelessége az állatok gondos és lelkiismeretes ellátásának állandó ellenőrzése, a fuvarerő teljes *kihasználásáért pedig személyesen felelős.* Ezen uradalmi fogatokat csakis arra a célra használhatja fel, amilyen célra az erdőhivatali utasítás szerint felügyelete alá lett rendelve. A fogatoknak, illetve lovaknak

szükséges abrakot a kocsisok rendelkezésére csak olyan mértékben bocsátja, hogy hívatás-szerinti felhasználásának kijátszása a leginkább elkerülhető legyen. A fogatok mindennapi teljesítményéről a *fogatnapló* adatai szerinti nyilvántartást köteles vezetni s ezen nyilvántartást *minden hó 15-én és a hó végén* összesítve az erdőhivatalhoz benyújtja. Az állatok testi ápolását *naponta ellenőrzi* s azok egészségi állapotáról a szükséghez képest, vagy utasítás esetén annak rendelkezése szerint jelentést tesz. *Beteg állatok kezelésénél mindenkor személyesen felügyel* s az orvosi rendeletek betartását szigorúan ellenőrzi.

30.

Védkerületi leltár: az erdőgazdaságban fent felsorolt s esetleg meg nem említett munkálatokkal kapcsolatban több *állandó munkaeszközre, szerszámra, van szükség.* Ezen tárgyaknak azon részét, melyet az erdőhivatalok az erdőőri védkerületekben tartanak künt, köteles az erdőőr lehetőleg zárt helyen, de mindenesetre olyan helyen tartani, ahol azok-

nak épsége biztosítva van s eltulajdonításnak nincsenek kitéve. Mindezen *tárgyakért az erdőőr anyagilag* is felelős.

Mindazon tárgyakról, legyenek azok élő, vagy holt tárgyak, melyeket a felsőbb utasítás az erdőőr megőrzésére a védkerületbe kiutalt, *köteles az erdőőr nyilvántartást vezetni (leltárt)*, a nyilvántartott tárgyak értékének feltüntetésével, ezen értékelést az illetékes erdőhivatalvezetők eszközlik. Az erdőőr az őrizetére bízott tárgyak megsemmisüléséről, vagy megrongálódásáról a legközelebbi alkalommal jelentést tesz az erdőhivatalvezetőnek, aki kellő ellenőrzés után a továbbiakról rendeletileg intézkedik.

Az erdőőrnek a megrongálódott leltári tárgyakat is *mindaddig meg kell őriznie*, amíg más eljárásra utasítást nem kap. A megrongálódott tárgyakat a hivatalos ellenőrzés előtt utasítás nélkül ki sem javíttathatja, csak abban az esetben, ha ezt különös körülmények nem teszik feltétlenül elkerülhetetlenné, ebben az esetben is eljárását kellően igazolni kell. Az erdőőri védkerületi leltárak helyessé-

gét az erdőhivatalvezető ellenőrzi és aláírásával igazolja.

31.

Védkerületi térkép: az erdőőrök a védkerületükbe való beiktatáskor — mely mindig hivatalvezetők jelenlétében s annak vezetése alatt történik, *védkerületi térképet* kapnak, mely térkép a gazdasági térképeknek a maga részletében teljes pontos másolata. Az erdőőr köteles ezen térképet állandóan magánál hordani, annak épségére és áttekinthetőségére állandóan ügyelni.

32.

Erdőhatár biztosítás: az erdőőrnek egyik legfontosabb kötelessége az, hogy az *erdő határának*, az ezen határt biztosító eszközöknek (határhalmok, határárkok, határoszlopok) *sértetlenségét* s jókarban létét *biztosítsa*, az az ellen sértőkkel szemben a legszigorúbb eljárást alkalmazza. Minden hónap elején a rendes havi jelentéskor szolgálati

könyvébe beírni tartozik, hogy az erdőhatár oszlopait átvizsgálta és rendben találta-e. Bizonytalan határ, elveszett határoszlop azonnal jelentendő.

c) *Az erdőörök írásbeli teendői.*

33.

Vezetendő könyvek jegyzéke: az uradalmi erdőöröknek szolgálati ténykedéseiből kifolyóan az *alábbi naplókat, kimutatásokat és nyilvántartásokat* kell vezetni:

Szolgálati napló,
Erdei kihágási napló,
Termelési kimutatás,
Napszámkönyv és
Napszámjegyzék,

Védkerületi anyagnapló (múfa, tűzifa és egyéb anyagok) s az ezek mellékleteit képező szállítási jegyek és eladási jegyzékek, kísérő levelek,

Fogatnapló,
Védkerületi leltárkönyv.

Amennyiben az erdőőr eddig fel nem sorolt külön megbízási körrel is rendelkezik, az ezekhez tartozó administrációs munkálatok vezetése külön utasítások alapján történik.

A felsorolt könyvek vezetésére *általános követelmény* az, hogy az összes bejegyzések tisztán, olvashatóan történjenek, törléseket s teljes, a javított tételt láthatatlanná tett áthúzásokat az erdőőr nem eszközölhet, hanem minden javítás úgy történik, hogy a hibás és javított tétel áthúzás után is tisztán kivehető legyen. Ezek be nem tartása bírságot s ismételt esetben fegyelmi eljárást von maga után.

A felsorolt naplók, kimutatások stb. előre megtervezett alakú kivitelben elkészítve bocsátatnak az erdőőrök rendelkezésére.

A betelt példányokat köteles az erdőőr az illetékes erdőhivatalnak beszolgáltatni. Folytonos vezetés szükségességének fennforgása esetén a betelt nyomtatványok lezáratnak s az így tovább vezetést igénylő készletek az erdőhivatalvezetőjének ellenjegyzése mellett átlesznek vezetve az új példányba, melyet aztán az erdőőrök aláírnak s közbenső utasítások alapján továbbvezetnek.

Szolgálati napló: Alakját az erdőhivatalok határozzák meg, ugyancsak a belső beosztását is.

A szolgálati naplóba köteles az erdőőr *időszerű sorrendben* az egész napi munkateljesítményét bevezetni. A fokozottabb ellenőrizhetőség miatt a munkateljesítményt nem naponta utólag, hanem napközben is be kell jegyezni, mégpedig az első bejegyzés délelőtti 9 óráig, második bejegyzés déli 12 óráig, harmadik bejegyzés délután 3 óráig, a negyedik bejegyzés pedig a napi munka befejezésekor már meg kell történnie. A bejegyzés úgy eszközlendő, hogy a munka rövid s szabatos megjelölése mellett az *arra fordított idő s a munkahely* pontosan meg legyen jelölve.

A szolgálati naplóban az erdőőr nemcsak a tényleg végzett munkát jegyzi fel, hanem a szolgálatteljesítés közben *észlelt mindazon észrevételét*, mely az erdőgazdaság menetére befolyással van s annak érdekét szolgálja s bejegyzi azt is, amit észrevételei alapján az erdőgazdaságra előnyösnek vél.

Az erdőőr általában a napi munkateljesítményét erdőhivataltól kapott rendeletek

alapján teljesíti, ha azonban munkaközben észlelt valamely oknál fogva az attól való eltérés válik szükségessé s ezen eltérés az erdőgazdaság szempontjából fontosabb az elrendelt munkateljesítménynél, *abban az esetben a rendeletről eltérhet*, de ezen eltérést, valamint annak okát nem a feltüntetett időszak végén, hanem *azonnal köteles szolgálati naplójába bejegyezni*, hogy az esetleges ellenőrzéskor bejegyzése már igazolásul szolgálhasson.

A munka helyének megjelölése szempontjából köteles az erdőőr mindig a rendelkezésére álló *védkerületi térkép* megjelöléseire és elnevezéseire ragaszkodni.

Mivel a szolgálati napló az erdőőri munkateljesítmény-ellenőrzés legfontosabb alapja, annak *legpontosabb vezetése is egyik legszigorúbb követelmény*, az attól való eltérés, a bejegyzések időszakszerinti elmulasztása, az abban való törlések, vagy áthúzások a legszigorúbb elbírálás tárgyát képezik.

Szolgálati naplójába köteles az erdőőr bevezetni mindazon terveket, melyeknek sür-

gős teljesítését a munkateljesítmény közben észlelte alapján előnyösnek látja, ezekről jelentéstétel alkalmával azonnal jelentést tesz, s kéri az azokra vonatkozó rendelkezéseket.

Szolgálati naplójába vezeti be az erdőőr a hivatalos parancskiadáskor kapott fontosabb rendelkezéseket, valamint az azok végrehajtásában követendő főbb mozzanatokat s ugyancsak a szolgálati *naplója alapján terjeszti elő felettesének írott, vagy szóbeli jelentéseit.*

Külső ellenőrzés alkalmával a hivatalos jelentkezéssel egyidejűleg *külön felhívás nélkül átadja az ellenőrző tisztnek szolgálati naplóját,* megadja a szükséges felvilágosításokat s a helyszínen kapott parancsot azonnal bejegyzi s kéri úgy az ellenőrzés, mint az adott parancsnak az ellenőrző tiszt aláírásával való igazolását.

Amennyiben az erdőőr munkateljesítménye közben erdőortársával találkozik, vagy távolabbról veszi észre, a találkozás, vagy észrevétel pontos helyét és idejét szintén bevezeti szolgálati naplójába.

A szolgálati napló szabálytalan vezetése bírságot s esetleg fegyelmi eljárást von maga után.

35.

Erdei kihágási napló: erdei kihágási napló az erdőhivatalok rendelkezései szerint síma, vagy rovatos lapokkal bíró füzet.

Az erdei kihágások és lopások adatainak és körülményeinek a legpontosabb bejegyzése szükséges, *mivel a közigazgatási hatóság csakis ily adatok alapján tud érdemlegesen eljárni.*

Amennyiben az erdőőr egyszerre több személyt ért erdei kihágáson s ezek teljesen azonos kihágást vagy lopást követtek el, vagy több személy együtt követi el az erdei kihágást (első esetben pl. több személyt fog el egyszerre, de ezek csak együtt vannak, de mindegyik a saját részére lop mondjuk egy köteg rőzsét, második esetben többen vannak s együtt lopnak el egy drb. 5 m. hosszú, 30 cm. vastag törzset) a személyi adatokat minden egyes kihágásról külön kell felvenni, de a

lopás tárgyát egyszerre kell csak az összes kihágóra vonatkoztatva bevezetni.

Ha azonban az erdőőr egyszerre több kihágót is ér tetten, de azok különböző anyagot lopnak, akkor minden esetet az összes adatokkal külön kell feljegyezni.

Az erdei kihágásoknak feljegyzésénél az emberi károsításokról szóló fejezetben előadottakon kívül követendő irányelv legyen az, hogy a *kihágás tárgya* feltétlenül úgy legyen körülírva, hogy abból minden kétkedés nélkül meg lehessen állapítani, hogy az elkövetett kihágás az 1935. évi IV. t.-c. 258. §-ának 1—23. pontja közül melyikbe sorozható. Az eltulajdonított, vagy eltulajdonítani szándékolt tárgyak mértéke a megfelelő mértékrendszerben kifejezve a legmesszebbmenő pontossággal, a másféleképen okozott károk mérve a *legkörülményesebb leírással úgy, legyen leírva*, hogy az okozott károk értéke helyszínlelés nélkül is a legkönnyebben legyenek megállapíthatók.

Hogy ez minél jobban elérhető legyen, az erdőhivatalok, azon erdőőröknek, akik *fenti törvénykönyvvel nem rendelkeznek*, egy

példányt leltározás mellett rendelkezésükre bocsátanak felelőség mellett.

Az erdei kihágásokról akár szóban, akár írásban köteles az erdőőr a körülményekhez képest azonnal, de legkésőbb 24 órán belül illetékes erdőhivatalának részletes jelentést tenni, az erdei kihágás leírása szóról-szóra kell egyezzen a kihágási naplóban leírtakkal.

Külső hatóságnak az erdőőr az erdei kihágásokról csakis elővezetés szükségessége esetén tehet jelentést az erdőhivatalok tudomása nélkül s csakis abban az esetben, ha az elővezetés körülményei nem engedik meg azt, hogy ez elsősorban az illetékes erdőhivatalhoz történhessen, ebben az esetben azonban *eljárását soron kívül azonnal köteles jelenteni az erdőhivatalnak.*

36.

Termelési kimutatás: a felsőbb utasítások szerint befejezett fakitermelések anyagát a különböző fanemek és ezeken belüli választékok szerint teljesen elkülönítve az erre szolgáló mûfa és tűzifafelvételi könyvek felhasz-

nálásával elsőízben az erdőőr veszi számba. A számbavételnél követendő bemérési módokat a mindenkori külön utasítások szabályozzák. A kitermelt anyagnak ezen *elsőfokú számbavételét* az erdőőr úgy köteles eszközölni, hogy az egyes munkáscsoportok által kitermelt mennyiség-részletek megállapíthatók legyenek, az átvett faanyagot a kapott utasítás szerint megjelöli, de mindenkor úgy, hogy az átvett faanyagon, valamint a mű- vagy tűzifa felvételi könyvekben szereplő s átvételt igazoló jel (sorszám) teljesen azonos legyen. A számozás az ürméter közepén kissé kihúzott tűzifa darab bütűjén eszközendő.

Ha a másodfokú, elsőtől független tisztí átvétel adatai az erdőőr által felvett adatokkal teljesen megegyezik s utóbbit a tiszt helyesnek találja, az erdőőr kötelessége a kitermelt faanyagot a *kitermelési kimutatásba* bevezetni (mindig másolattal készül, melynek tiszta áttekinthetőségére mindig a legnagyobb gond fordítandó). *A kitermelési kimutatásnak* — ha alakja különböző is — *fel kell tüntetnie*: a kitermelés idejét (év, hó), helyét, (védkerület, tagszám), a használat minőségét (fő, elő), tisztítás, gyérítés, mezőgazda-

sági-rendes, vagy rendkívüli.) Még ugyanazon munkáscsoportokról is külön készítendő a műfa s külön a tűzifa termelési kimutatás, valamint nem vonhatók össze a különböző időben, helyen, vagy minőségben termelt anyagok adatai sem.

A termelési kimutatásba szerepel feltüntetett sorszámában a számbaadó munkás neve, az általa számbaadott anyag mennyisége (drb.-száma, mennyisége m^3 , vagy ürm.³), műfánál nemenként és választékonként, tűzifánál esetleg csak választékonként, minden rovatban az egyes választékok *termelési egységárának* feltüntetésével s a végső főrovatban a munkások által keresett munkadíj egy összegben, (amennyiben lehetséges a munkadíj előtti rovatokban célszerű az egy egységáru anyagot úgy mennyiségileg, mint a termelési díj szempontjából összevonni s a munkadíjat így kiszámítani, ezekre vonatkozólag a részletesebb utasításokat az erdőhivatalok esetenként megadják) a kitermelési kimutatáson szerepel *a munkásnak az aláírása a munkadíj felvételének igazolása képen.*

A kitermelési kimutatáson *csakis azok az egységárak* szerepelhetnek, melyeket az illetékes erdőhivatalok a kitermelés alatt határoztak meg. A kitermelési kimutatások *másolati példánya* mindig az erdőőrnél marad, a műfa- és tűzifafelvételi könyveket azonban kötelesek az erdőhivataloknak beszolgáltatni. Köteles az erdőőr a fakitermelések kifizetésénél jelen lenni, a kifizetést eszközlő tisztnek segédkezni s a munkások kívánságára jegyzéket előkészíteni, mely jegyzék feltünteti az egy-egy munkás által teljesített munkamennyiséget s az azután járó járandóságot. Amennyiben ezen kifizetésekkel kapcsolatban előleg levonások is eszközöltetnének, ezen előleg levonása is feltüntetendő. *A kitermelési kimutatást lezárás után az erdőőr aláírja.*

37.

Védkerületi anyagnaplók és tartozékai: kétféle anyagnapló van — és pedig tűzifanapló, az egyéb anyagnaplóval együtt és műfanapló.

Az erdőőr köteles a tárgyalt *termelési kimutatáson* feltüntetett faanyagokat a rendelkezésére bocsátott s megfelelő *kerületi fanaplóba bevezetni*. A fanaplóban az anyagmennyiségnek csak a kitermelési kimutatás végösszegeként szereplő adatai kerülnek be *egy tétel alatt*, de a vonatkozó rovatokban folyó sorszámozás mellett a kitermelés helyére, idejére és használati minőségére vonatkozó összes, a kitermelési kimutatással azonos adatokat bejegyzi.

Az összes termelési kimutatás adatainak végösszege képezi a kerületi fanaplók bevételi összegét, mindezen bejegyzéseket az *erdőőr köteles végezni*, a bevételek befejezése után azonban köteles fanaplóit az *erdőhivatalvezetőknek* személyesen bemutatni, akik a bejegyzéseket ellenőrzik s azok helyességét az esetleg talált eltérések kiigazítása után igazolják. Az erdőőr az erdőhivatalok utasítása és ellenjegyzése nélkül további bevételeket nem cszközölhet.

Az az erdőőr, aki *faeladási joggal nincs felruházva*, a reábízott faanyagkészletből *csakis az erdőhivatalvezetők utasítására* s

csak az utasításnak megfelelő mennyiségű és minőségű faanyagot *szolgáltathatja ki*.

Az utasítás ilyenkor írásbeli, hogy a kiadhatás igazolásául szolgálhasson. Ebben az esetben köteles az erdőőr a kivitelre jogosítottól az átadott faanyagról elismervényt venni. Ha az erdőhivatali utasítást közvetve kapja, azt az erdőőr magához veszi, az elszállítónak pedig saját maga által kiállított s az egyes erdőhivatalok keretén belüli követelményeknek megfelelő kísérőjegyzéket köteles kiadni azon figyelmeztetéssel, hogy a szállító ezen jegyzéket saját érdekében őrizze meg, mert az enélkül szállított faanyag az erdőgazdaság más illetékes alkalmazottai által elkobozható s ellene az erdei kihágás megindítható.

Azon erdőőr, aki ezen jegyzék kiállítását szándékosan, vagy más okból kifolyólag elmulasztaná, vétséget követ el s ellene feyyelmi eljárás lesz indítva.

Általános és szigorú követelmény az is, hogy faanyag oly kísérőjegyzék nélkül, mely az elszállítás jogosultságát igazolja, raktározási helyéről el nem szállítható.

Az erdőőr a szállítást és annak mennyiségét még akkor is köteles igazolni, ha a szállítmányt maga kíséri.

Az erdőőr úgy az erdőhivataltól kapott utasítást, mint a szállítótól vett átvételi elismervényt megőrzi, ellátja a vonakozó fanapló megfelelő kiadási tételszámával s az időszaki hivatalos elszámolások alkalmával a tételeknek erdőhivatali igazolása után azt beszolgáltatja.

Az az erdőőr, aki *faeladási joggal van felruházva*, fentiekén kívül — mely esetekben teljesen fentiekkel azonos eljárást tartozik követni — *faanyagot eladás útján közvetlenül is kiadhat*, de csak oly mennyiségben, amennyire illetékes erdőhivatala *őt felhatalmazta*. (Lásd 28. pontot).

Az erdőőr *faeladást csak készpénzfizetés mellett* eszközölhet, tehát köteles az eladások alkalmával, még az eladott *faanyagok helyéről való megmozdítása előtt úgynevezett eladási jegyzéket kiállítani* (egy eredeti, kettő másolati) 3 példányban úgy, hogy az összes szereplő adatok minden példányon tisztán kivehetők legyenek, a vevő példányát annak a

kísérőjegyzékeknél részletezett figyelmeztetéssel azonnal átadja, az *elszállítás csak azután kezdhető meg.*

Abban az esetben, ha a faanyag mennyisége annyi, hogy az egy fuvarral el nem szállítható, de annyi fuvarerő áll rendelkezésre, hogy a megvett faanyag az összes fuvarerőkkel az eladás helyéről *egyszerre elszállítható*, az erdőőr kiállíthat egy eladási jegyzéket is, de akkor reávezeti, hogy a feltüntetett mennyiség jelenleg *egyszerre és ennyi kocsin szállíttatik.*

Abban az esetben azonban, amikor a nagyobb mennyiségű faanyagot *a vevő több ízben szállítja el*, köteles az erdőőr minden fuvaregységgel *elszállított anyagról külön eladási jegyzéket kiállítani s a vevő példányán elismeri (hátlapon)*, hogy a vevő a megvett összes mennyiségből még ennyinek elszállítására jogosult. Csak külön felhatalmazás alapján járhat el úgy, hogy az összes vételt egy eladási jegyzéken tünteti fel s a tömbbe maradó példányon vevővel elismerteti a már elszállított részleteket esetenként,

Minden eladási jegyzéken, vagy kísérőlevélen szerepelnie kell az ezek alapján szállításra kerülő faanyag kitermelési adatainak (védker. hely, év, használat) a vevő v. szállító nevének és lakhelyének, a megvett (v. szállított) faanyag nemének, választékának és mennyiségének, az anyag vételárának az egységár feltüntetése mellett, *a kiadás keltének, a kiadó erdőőr nevének* s az anyagot kifizető (s az anyagot szállító) nevének.

A faanyagnaplókban *kiadásként csak oly tételek szerepelhetnek, melyeknek kiadása tényleg meg is történt úgy*, hogy a faanyagnaplókban bármely időben a bevezetett kiadások levonása után mutatkozó készlet mindenkor meg kell feleljen az ugyanazon időbeli tényleges készleteknek, úgy teljes egészében, mint egyes választékok szerinti részletekben.

Amennyiben az erdőőr erdőhivatalától nagyobb mennyiségű fa kiadására kap utasítást, de a feltüntetett mennyiséget nem adja ki egyszerre, a faanyag átvevőjétől, illetve elszállítójától *mindíg csak a tényleg elszállított mennyiségről vehet elismervényt* s a ki-

adott tételeket — ha erre külön felhatalmazása nincs — naponta elszámolja.

A faanyagnaplók külön utasítás nélkül *havonta lezárandók*, a hóvégi készletek kimutathatása végett. A lezárt faanyagnaplók adatai összeegyeztetendők az erdőhivatalok által vezetett nyilvántartások megfelelő adataival s további vezetés csakis a teljes meg-egyezés után eszközölhető.

A kerületi naplóknak hivatali nyilvántartásokkal való egyeztetése alkalmával köteles minden erdőőr a *naplójának lezárásával azonos időre vonatkozó úgynevezett készletkimutatást* is az erdőhivatalnak beszolgáltatni, amely a *tényleges fakészletnek* a védkerület egyes, pontosan megnevezett erdőrészeiben fekvő mennyiségét tünteti fel a valóságnak megfelelően. Ezen készletkimutatás *végösszege azonos kell legyen a fanaplók végösszegevel.*

A fanaplók minden egyes kiadási tétele mellett szerepelnie kell vagy az eladási jegyzék számának, vagy az erdőhivatali utasítás számának, ezen utóbbinak melléklete kell legyen az írásban kiadott utasítás, de minden körülmények között mellékelve kell legyen a faanyagot elszállító átvételi elismervénye.

Egyéb anyagok naplója: az az erdőőr, aki a faanyagon kívül *egyéb anyagokat is kezel*, az erdőhivatalok utasítás szerint ezen anyagokat a *fanaplóban, vagy különnyilvántartásban tartja nyilván*. Ezen anyagok kezelésénél a faanyakezeléshez hasonlóan főelv az, hogy *minden bevételi és kiadási tétel megfelelően igazolva legyen* s az anyagkészlet bármely lezárásánál az anyagnapló megfelelő adataival teljesen megegyezzen. A kezelésre vonatkozó részletkérdéseket az erdőhivatali utasítások intézik el.

Az erdőőrök a kezelésükre bízott összes anyagoknak nemcsak mennyiségért, hanem az esetleg hanyag kezelésből származó minőségi értékesítési veszteségekért is anyagilag és erkölcsileg felelősek.

38.

Napszámkönyv-napszámjegyzék: az erdőőr a felügyelete alá rendelt napszámosok munkáját nemcsak ellenőrzi a követelményeknek megfelelően, hanem egyben a mun-

kában álló napszámosok számát is nyilvántartja.

Ezen nyilvántartásra szolgál a *napszámkönyv*. A napszámkönyvben sorszámozás mellett a *munka megkezdésekor be kell vezetni* azonnal a munkába álló napszámosokat. A napszámosok névjegyzéke felett mindig feltüntetendő, hogy a napszámosok *mily erdőgazdasági teendő végzésére lesznek igénybevéve* (pl. . . v. ker. 53 tag 1938—39. évi v. terület beerdősítése.) Egy cím alá csakis az egy helyen s ugyanazon munkával foglalkozó napszámosokat lehet vonni s napszámokat nyilvántartani.

Az erdőőr köteles a napszámosokat *napközben is számszerint is ellenőrizni* s az esetleg közben eltávozottak nevét azonnal kihúzni. A napközben számszerinti ellenőrzésre legjobb a *déli szünetidőt felhasználni*. Köteles az erdőőr napszám munkánál minden este a munka befejezése után *névsort olvasni*. A napszámkönyv beosztása olyan, hogy abban a hónap minden napjának megfelelő rovat van, az erdőőr köteles a *reggeli munkába állítás után* azonnal minden munkába álló napszámosnak rovatában az azon napi rovatba

oly *jelzést* tenni, melyből szükségszerint fél, vagy negyednapi munkateljesítményt lehet kiegészítőleg jelezni, legjobb a napot jelző rovat közepén egy átlós-vonalat húzni. Ha valamelyik munkás napközben munkahelyét otthagyja, köteles az erdőőr a megfelelő napi rovatot úgy kitölteni, hogy abból az eltávozott munkás aznap megérdemelt munkateljesítménye tisztán kivehető legyen.

Folyamatos munkáknál az eredeti névsor megmarad s csak az új jelentkezők névsorával bővül. Ebben az esetben a reggeli munkabeállítás előtti névsorolvasásnál mindazon munkásoknak, akiknek *nevük már szerepel, de a munkahelyen nem jelentek meg, a megfelelő* aznapi rovatába egy *vízszintes vonalat húz*, mely azt jelenti, hogy nevezett aznap munkát sem teljesít. Ezzel a napszámvezetéssel elérhető az, hogy a nap minden szakában ellenőrizhető az, hogy az illető helyen tényleg dolgozó munkások vannak nyilvántartva. — Mindennap pontosan megállapítandó este, hogy a bejegyzés a tényleges állapotnak megfelelően történt-e?

Köteles az erdőőr minden munkás neve mellé odajegyezni, hogyha az esetleg uradalmi

szerszámmal dolgozik, hogy *mennyi és minő uradalmi szerszám lett neki kiadva.*

Az egyes munkák befejezése után, vagy tartamos idejű munkáknál *kéthetenként az erdőőr a napszámkönyvet lezárja.* A lezárt napszámkönyv az egyes munkások munkanapjainak feltüntetése mellett összegezéseiben feltünteti az egyes munkák összes munkanapját, a napibért s a kettő szorzatában az egyes munkások keresetét. A függőleges összegezésekből pedig nyerhető az egyes napokon igénybe vett napszám, az *összes napszám s végül az összes munkaköltség.* Az erdőőr köteles úgy a vízszintes, mint a függőleges összegezéseket elvégezni annyival is inkább, mivel a két irányú összegezés *az adatok helyességének ellenőrzését is megkönnyíti.*

A lezárás után a nyerhető hasznos tapasztalatok miatt köteles az *erdőőr kiszámítani a lezárt adatokból nyerhető adatokat.* Feltünteti az összes munkateljesítményt a tényleges adatoknak megfelelően, ezen munkateljesítményre fordított munkanap és összköltség nagyságát. Ezen adatokból *kiszámítja azon kö-*

rülményeket, melyek a jövőbeni hasonló munkálatoknál irányadók lehetnek, s melyekből az is kitűnik, hogy adott körülmények mellett milyen munkateljesítményt produkált. (Pl. el lett ültetve új erdősítésnél tavaszi munkálatban összesen 30 k. h. terület 180.000 drb. tölgycsemetével, a napszámkönyv szerint erre 900 napszám lett fordítva 1800.— P. költséggel.

Ebből összmunkateljesítmény: 180.000 csemete 30 k. hold ültetés. 1 napszám munkateljesítménye 200 drb. csemete elültetése.

1 kat. h. beültetési költsége 60.— P.

1000 drb. csemete elültetése 10.— P.

1 k. h.-ra el lett ültetve 6000 drb. csemete, mind olyan adatok, melyekből úgy a vonatkozó munkateljesítményre, mint a jövőbeni munkálatokra tiszta következtetés vonható le.

A napszámkönyvet az erdőőr ezen adatok feltüntetése s a lezárás keltezése után *aláírásával látja el.*

Az így lezárt napszámkönyv teljes másolata a *napszámjegyzék*, mely a napszámkönyvtől csak annyiban különbözik, hogy a munkások az arra a célra szolgáló rovatban

keresett munkabérüknek felvételét aláírásukkal igazolják. A napszámkönyv adatai csak egy példányban készülnek, míg a napszámjegyzék mindig egy másolati példánnyal készítenődő.

Az erdőőr a lezárt napszámkönyvet és napszámjegyzéket ellenőrzésre és kifizetésre az erdőhivatalnak szolgáltatja be.

Az erdőőrnek a napszámosok részére előleget kiszolgáltatni s azt tőlük levonni, napszámbért napszámos helyett felvenni tilos.

39.

Fogatnapló: az erdőőr, akinek felügyelete alá uradalmi fogatok vannak rendelve, köteles ezen fogatok napi munkateljesítményét állandó figyelemmel kíséreni s a teljesítményt naponkénti bejegyzéssel a rendelkezésére bocsátott fogatnapló részletezéseinek megfelelően nyilvántartani.

Ezen fogatok hanyag, vagy túlerőszakolt kihasználásáért az erdőőr felelős.

Köteles az erdőőr a fogatok által végzett munkát értékelni, mégpedig oly munkateljesítményeknél, melyeknek bére egységár alapján

határozható meg, munkabér alapjául az u. azon környéken érvényben lévő munkabérek 90%-a veendő alapul, amikor a teljesített munka csak fogatnapzámban fejezhető ki, akkor is a környéki adatok 90%-a veendő figyelembe.

Köteles az erdőőr a fogatnaplóban a hónap minden napjára kiterjeszkedni s az esetleges *munkaszüneteket a szövegi részben indokolni*. (Ünnep, kedvezőtlen időjárás, állatbetegség stb.)

A fogatnaplók minden hó 15-én és hó végén lezárandók, összesítések elkészítendőek (két példányban) s az erdőhivatalokhoz ellenőrzés és igazolás végett benyújtandók.

40.

Védkerületi leltárkönyv: minden erdőőr a védkerületben való beiktatáskor megkapja a védkerületében lévő s őrizetére bízott *uradalmi tárgyaknak kimutatását*, melyet szolgálata alatt vezetni s azt minden év végén erdőhivatalához benyújtani tartozik. Az erdőőr ezen leltári tárgyakat utasítás nélkül nem szaporíthatja s nem is apaszthatja, ezen

teendőket az arra hívatott tiszt eszközli s az erdőőrt utasítja a *védkerületi leltárba való bejegyzésekre*. Amennyiben valamely leltári tárgy *hasznavehetetlenné válik*, ezen körülményt az erdőőr köteles azonnal az erdőhivatalnak jelenteni s a kérdéses leltári tárgyat úgy helyezni el, hogy az a *kiselejtezés idején még feltétlenül megtalálható legyen*. A védkerületben szükségessé váló beszerzéseket pedig illetékes erdőhivatalától mindig időben kéri.

A leltári tárgyak időelőtti elrongálódásáért, vagy végleges eltűnéséért az erdőőr anyagilag felelős.

41.

Vadászatinapló: köteles az erdőőr a védkerületében tartott akár *uradalmi, akár bérlok által tartott vadászatokon elejtett hasznos és kártékony vadakról pontos nyilvántartást vezetni s azt havonta erdőhivatalának beszolgáltatni*. Az erdőőr által lőtt hasznos és kártékony vadak szempontjából való eljárás a mellékhaszonvételeknél és csatolt lődíjkimutatásnál van részletezve.

II. Fegyelmi szabályzat.

42.

*Észleleti jegyzőkönyv felvétele: az erdő-
őr ellen a fegyelmi eljárás vagy külső egyé-
nek feljelentése, panasza alapján, vagy a szol-
gálat keretén belül észlelt fegyelmi vétségek
során indul meg.*

Ugy az uradalmi szakfelügyelő, mint erdőhivatalivezető köteles oly esetekben, amidőn valami gyanús körülményt avagy fegyelmi vétségnek minősülhető esetet lát fennforogni, az esetről nyomban *észleleti jegyzőkönyvet* felvenni és ezen az úton a *tényálást lerögzíteni*. A jegyzőkönyv az érdekeltekkel azonnal aláírandó és urad. Kormányzóhoz felterjesztendő a vizsgálat nyomban való megindíthatása végett. — Ily esetekben az *eljárás haladéktalanul megindíttatik és megszakítás nélkül a leggyorsabban lefolytatan-
dó*, ez az eljárás lényeges kelléke. A talált bizonyítékok lefoglalandók, a tanuk vallo-

mása pontosan felvéve, velük a jegyzőkönyv aláíratandó.

43.

Fegyelmi vétségek: a hatóságilag feleltetett és ennél fogva szolgálatában közbiztonsági közegnek tekintendő erdőőr ellen fegyelmi eljárásnak van helye a következő esetekben:

1. *ha az erdőőr az 1935. évi IV. t.-c. 258. §-ban I—23. pontok alatt felsorolt erdei kihágásokat akár idegen, akár uradalmi erdőkben maga követi el, vagy az erdei kihágásokkal szemben nem a törvény és az uradalmi szolgálati szabályzat szellemében s annak utasításai szerint jár el még abban az esetben is, ha az erdei kihágást elkövető vele családi, vagy szolgálati viszonyban van.*
2. *ha az 1935. évi IV. t.-c. 51. §-ban előírt hatósági, vagy a szolgálati szabályzat értelmében letett uradalmi hűségeskút megszegi, vagy fenti törvény*

53., 54. és 55. §-nak reá vonatkozó rendelkezéseit be nem tartja.

3. *ha hamis okmányok alapján* a törvény és uradalmi szabályzat szerint őt meg nem illető állást tölt be, vagy magának ily módon meg nem felelő címzést használ, illetve elfogad.
4. *ha az uradalmi szolgálati szabályzat által előírt szolgálati utat* engedély nélkül megkerüli.
5. *ha a hivatalos titoktartást megszegi:* nem illetékes egyéneknek engedély nélkül hivatalos adatokat szolgáltat ki, a kapott szolgálati parancsot feletteseinek kívül bárkivel közli, szolgálati rendjét, legyen az parancs szerint előírott, vagy saját maga által tervezett, illetékteleneknek elárulja s így *ennek közrebocsátásával visszaélésnek ad lehetőséget.* Fegyelmi eljárást von maga után nemcsak az a körülmény, ha az erdőgazdaság ágazataira vonatkozó, hanem személyeket érintő oly körülményeket is közöl illetéktelenekkel,

melyek nem a közre tartoznak s az illető személyekre társadalmi életükben még akkor is hátrányos lehet, ha a vonatkozó körülmények a hivatalos körön belül elintézve az illetőt nem terhelik.

6. *ha a reáruházott jogokkal visszaél: a megszábotott illetményeiből a megengedettnél többet élvez, a kezelése alá rendelt tárgyakat, vagy személyeket magáncélra használja fel, illetve nem arra a célra, melyre azok felsőbb utasítás szerint rendelve lettek, ha ha engedély nélkül hasznos vadat lő. Eladásoknál a megjelölt egységáráktól engedély nélkül eltér s ennek alapján magának hasznot biztosít, vagy az uradalomnak kárt okoz, vagy a kijelölt egységárákon nem a meghatározott mennyiségű, illetve minőségű anyagot szolgáltatja ki. Ha az általa kimérendő illetményekből levon, illetve a megszábottnál kevesebbet ad ki.*
7. *ha a gondozására és megőrzésére bízott tárgyakat megrongálja, azokat cél*

és ok nélkül szándékosan túlhasználódásnak tesz ki, vagy engedély nélkül megsemmisíti, vagy az elhasználnak bejelentett tárgyakat oly állapotba hozza, hogy azoknak természetes elhasználódása az ellenőrzés alkalmával nem észlelhető, vagy valamely tárgy használhatatlanságának hanyagságból nem időbeni bejelentése által az uradalomnak kárt okoz.

8. *ha természetbeni illetményeiből elad,* súlyosbítja ezt a körülményt, ha a gondjaira, esetleg egyidejűleg az eladottal azonos anyagok kezelése is van bízva.
9. *ha a kapott parancsot megszegi,* vagy azt hanyagul, vagy nem a rendelt utasításokhoz híven teljesíti.
10. *szolgálatát többszöri megintés dacára is hanyagul teljesíti,* vagy oly mértékben hanyagolja el, hogy abból az uradalomnak kára keletkezik, vagy származhatik.
11. *ha szolgálatát nem az előírás sorrendjében teljesíti,* illetve attól elfogad-

ható indok nélkül eltér s ezen indokot szolgálati naplójába egyidejűleg nem vezeti be. *Szolgálati naplójába* a napi munkateljesítményét nem vezeti, vagy oly hanyagul, vagy *hamisan vezeti*, hogy annak alapján szolgálatteljesítését megfelelően ellenőrizni nem lehet. Szolgálati naplójában törléseket, vagy elolvashatatlan áthúzásokat eszközöl.

12. ha a reábízott, illetve hatáskörével kapcsolatosan *vezetendő nyilvántartásokat, naplókat nem vezeti, vagy előírás ellenesen vezeti*, vagy a hanyag vezetéssel az ellenőrzést megnehezíti, azokban a valóságnak meg nem felelő adatokat vezet be s ezzel az ellenőrzést megtéveszti, vagy az uradalomnak kárt okoz.
13. *határidőre kiszabott munkálatokkal, jelentésekkel, munkateljesítésekkel elfogadható indok nélkül megkésik.*
14. *szolgálati jelentéseiben (szó- és írásbeli) hamis adatokkal, fontosabb szolgálati ténykedés, vagy szolgálataiban előfordult fontosabb körülmények el-*

- hallgatásával *feljebbvalóját megteveszteni igyekezik*, vagy annak a megfelelő intézkedéseire módot nem ad, vagy azt hátráltatja.
15. ha a *külső befolyásra* (díjazás, jutalom, vagy egyéb előnyök elérésének reményében — megvesztegetés) az uradalom érdekeivel s *fennálló szabályaival ellenkező cselekményt követ el*, vagy pedig idegentől oly ténykedésért, melyre szolgálatából kifolyólag amúgy is köteles, díjazást, vagy jutalmat követel, illetve elfogad.
16. ha a felügyeletére bízott *uradalmi munkásokat* szándékosan kellően ki nem használja, a helytelen munkát nemtörődömségből elnézi, vagy azokat munkájukban gátolja, munkájuknak beszüntetésére, vagy a kialkudott árnál magasabb munkaáron való munkavállalásra biztatja. Az uradalmi munkásokat *nem a kijelölt helyen és cél érdekében foglalkoztatja*.
17. ha a felettesének engedélyéhez kötött erdőgazdasági s egyéb *munká-*

latokat bejelentés nélkül megkezdi, vagy folytatja, vagy a munkálatokat azoknak befejezése után jelenti be.

18. *ha a szolgálati helyét engedély nélkül otthagyja, vagy azt az engedélyezett eltávozás idejének eltelte után megfelelő indok nélkül ismét el nem foglalja. Ha napi szolgálati időben lakásán, vagy nem azon a helyen tartózkodik, ahol az előírt parancs, vagy tervezet ezt előírja, s ennek mentségére megfelelő okot felhozni nem tud.*
19. *ha azon egyénnel, (hivatalos felek, munkások stb.), akikkel szolgálatából kifolyólag érintkeznie kell, törvényellenesen, vagy nem az uradalmi szabályzat utasítása szerint, illetve szellemében jár el, ha a favágási feltételek betartása felett kellően nem őrködik.*
21. *ha előljárói és felettesei irányában a kellő tiszteletet be nem tartja és az engedelmséget megszegi.*
21. *ha tiltott, vagy oly mellékfoglalkozást űz, mely szolgálati teendőiben gátolja,*

- vagy annak elhanyagolását vonná maga után, vagy a mellékfoglalkozás minőségénél fogva uradalomnál elfoglalt állását, illetve rangját lealacsonyítaná.
22. *ha erdőőrtársaival szemben veszekedő, munkájukat lekicsinylő, összeférhetetlen magaviseletet tanusít, ellenük felettesénél alaptalanul vádat emel, munkájukban őket gátolja, vagy őket az uradalom, vagy feletteseik ellen lázítja.*
23. *ha a római katolikus egyház törvényeit megsérti, azokat becsméreli, gúny tárgyának teszi ki s nem él annak az uradalmi szabályzat szerint is megkövetelt szellemében.*
24. *ha vadházasságban, vagy törvénytelen elválásban él, vagy oly személlyel lép házasságra, amely házasság létrejöttét az uradalomnál uralkodó róm. katolikus vallás törvénye és szelleme tiltja, vagy erkölcstelen családi életet folytat.*

25. ha nem csak szolgálatában, hanem magánéletében is *részeges, botránysos*, vagy erkölcstelen életet folytat, vagy ilyennemű kihágást követ el.
26. ha *valamely elkövetett tette miatt közhatóság által szolgálatának folytatására érdemtelennek, vagy egyenesen hivatalvesztésre ítéltetett.*
27. ha törvényes és *megszabott hatáskörét önkényesen túllépi.*
28. ha *kisebb szabálytalanságokat, vétségeket, melyek magukban még nem olymértvűek, hogy fegyelmi eljárás alapjául szolgáljanak s intésszerűen csak szolgálati naplóban van nyomuk, ismételten elkövet s ezzel javulásra szándéktalanságnak adja tanujelét.*
29. ha az itt névlegesen fel nem sorolt, de fennálló törvényekben, rendeletekben s uradalmi szabályzatban kötelességszerűen előírt *teendőit nem teljesíti, vagy hanyag teljesítéssel a köznek, vagy az uradalomnak kárt okoz, azokat megkerüli és kijátszani igyekszik,*

azok ellen másokat izgat, be nem tartásukat elnézi ,vagy kötelességszerű *feljelentésüket elmulasztja.*

44.

Emelt panasz és vád kivizsgálása: mielőtt az erdőőr ellen fegyelmi ítélet hozatnék, az illető erdőőr *ellen emelt panasz vagy vád alaposan kivizsgálendő.* A panasz vagy vád felmerültekor vagy egy észleleti jegyzőkönyv beérkeztekor a vizsgálatot az uradalmi Kormányzó rendeli el, aki az erdőőrök elsőfokú fegyelmi hatósága.

45.

Erdőhivatalvezető a vád képviselője: úgy az előzetes kivizsgálás, mint a fegyelmi eljárás alatt az *erdőhivatalvezető a vád képviselője.* A kivizsgálást az uradalmi szakfelügyelő vezeti le az erdőhivatal vezetővel egyetemben. Az eljárásokról kellő példányszámú jegyzőkönyv veendő fel, amelyet minden érdekelt aláír. — Érdekelt tiszt a vizsgálat irányítását nem végezheti, ezt a körülményt uradalmi

Kormányzó állapítja meg és dönti el. A felvett jegyzőkönyv uradalmi Kormányzójához terjesztendő fel, aki az uradalmi ügyésznek elbírálás és véleményezés végett kiadja. A tanuk vallomása, erdőőr védekezése teljes pontossággal veendő fel a jegyzőkönyvbe.

46.

Szolgálati vétség: az erdőhivatalvezetőjének jogában áll az erdőőrt, ha az *kisebb hibát*, szabálytalanságot, úgynevezett *szolgálati vétséget* követett el, melynek mérve azonban a fegyelmi vétséget még el nem érte, *megintéssel figyelmeztetni* ezek ismétlődésének következményeire és ezen megintéseket az erdőőr *szolgálati naplójába bevezetni*.

Kisebb fokú hanyagság és kisebb fokú engedetlenség ismétlődése esetén az erdőhivatalvezető jogosítva van az erdőőr ellen — ennek meghallgatásával, *rendbüntetést* alkalmazni, amely megintésből, rosszalásból, dorgálásból és $\frac{1}{2}$ -től 3 méter kemény dorong ab erdő árának megfelelő összegű pénzbírságból állhat. Súlyosabb visszaélés és tettenérés

esetében az erdőhivatalvezető az erdőőrt saját felelősségére hivatalos teendőinek továbbvégzésétől nyomban eltilthatja, de ez uradalmi Kormányzónak haladéktalanul jelentendő és jóváhagyása kérendő.

47.

Elsőfokú ítélet: az erdőőrök fegyelmi ügyében mint elsőfokú fegyelmi hatóság, *elsőfokú ítéletet az illetékes uradalmi Kormányzó hoz*, aki ítéletét a vizsgálati jegyzőkönyv alapján az illetékes erdőhivatalvezető meghallgatása s esetleges javaslata alapján az ügyész és szakfelügyelői vélemény figyelembevételével eszközli. A fegyelmi vizsgálat elrendelésekor vagy folyamata alatt bármikor is, ha a körülmények azt indokolják, uradalmi Kormányzó az erdőőrt szolgálatától és fizetésétől felfüggesztheti és ez az intézkedés az ítélet meghozataláig is szólhat.

48.

Fellebbezés: az erdőőr az elsőfokú határozatot az erdőhivatala útján kapja meg s jo-

gában van az ellen fellebbezni a pécsi főtisztelendő Székeskáptalanhoz, mint másod és egyben legfelsőbb fokú fegyelmi hatósághoz. — Amennyiben azonban ezen fellebbezését az I. fokú határozat kézbesítésétől számított 8 napon belül nem adja be, vagy a beadást a szolgálati út megkerülésével teszi meg, fellebbezési jogát elveszti.

49.

Szolgálati helyről elmozdítás: ha az erdőhivatalvezető a fegyelmi vétség elkövetésekor, vagy a vizsgálatot vezető tiszték a kivizsgáláskor azt a meggyőződést nyerik, hogy a vétkes erdőőrnek szolgálati helyén való meghagyása az uradalmak érdekét veszélyezteti, vagy az ügy kivizsgálását megzavarja, vagy lehetetlenné teszi, jogában van az erdőhivatalvezetőnek saját felelősségére a vétkes erdőőrt szolgálati helyéről azonnal áthelyezni, vagy szükség esetén szolgálatától teljesen felfüggeszteni, mindkét esetben azonban ezen körülményekről azonnali jelentést tesz illetékes Kormányzójának s kéri intézkedésének jóváhagyását.

50.

Ujrafelvétel. Amennyiben a fellebbezés során az erdőőr kérelmére újabb vizsgálat rendeltetne el, ezen újabb vizsgálatához a Székeskáptalan erdőtiszt (nem érdekelt 2 erdőtisztből álló) bizottságot küldhet ki, de a vádló tisztjét mindenkor az erdőhivatalvezetője tölti be.

51.

Fegyelmi büntetések: a vizsgálat eredménye alapján vétkesnek talált erdőőr a vétkeség minőségére, fokozatára, a netaláni ismétlődésre és a súlyosbító, vagy enyhítő körülményekre való tekintettel büntethetők:

- a) a csekélyebb vétség esetén *írásbeli megróvással, vagy havi készpénz fizetéséig terjedő pénzbírsággal.*
- b) súlyosabb beszámítás alá eső vétség esetén *kéthavi fizetéséig terjedő pénzbírsággal,*
- c) *előléptetési jog megvonással,*
- d) *áthelyezéssel,*

- e) *szolgálatból való elmozdítással,*
- f) *kényszernyugdíjazással,*
- g) *évi szabadság megvonással.*

A fegyelmi büntetések itteni fokozati sorrendjét az uradalmi Kormányzó állapítja meg.

A szolgálatból való elmozdítás *eszközöl-tethetik úgy,* hogy az erdőőr úgy a maga, mint családja az uradalommal szembeni mindennemű nyugdíj, végkielégítés, ellátási díj stb. *igényét elveszti.*

52.

Eljárási költségek: a fegyelmi eljárás során felmerült eljárásai költségeket a *vétkesnek talált erdőőr tartozik viselni,* s úgy ezen költségek, mint az ítélet alapján kimondott bírság legközelebb esedékes járandóságaiból lesz levonandó. A vétkesnek talált erdőőr az általa okozott károkért vagyoniilag is felelős. A vagyoni kárt megállapító ítélet alapján közigazgatási úton való végrehajtásnak van helye. — A vétkesnek talált erdőőrre kirótt és *behajtott bírság összege az uradalmi nyugdíjalapra fordítandó teljes egészében,*

53.

Felfüggesztés nyilvánosságra hozása. Az a tény, hogy az erdőőr fegyelmi vétsége alapján a fegyelmi eljárás folyamatára szolgálatától fel van függesztve, visszaélések elkerülése végett az illetékeseknek tudomására hozandó.

54.

Elévülés: a fegyelmi eljárás érvényesége elévül a fegyelmi vétségnek a — munkaadó tudomására jutásától — számított *kettő éven túl*, vagy ha a megindított fegyelmi eljárás folyamata közben kettő évnél tovább szünetel, tehát minden intézkedés, mozzanat, mely a fegyelmi ügyre vonatkozik, ha közben szünetek is voltak, úgy veendő, mint az eljárás kezdete, vagyis a kettő évnek a fegyelmi ügyben tett utolsó ténykedéstől számítva kell elmúlnia, amennyiben más fennálló törvények másként nem rendelkeznek.

Ha az erdőőr oly cselekményt követ el, amely annak szolgálatból való elmozdítását, illetve a reáruházott törvényszerű jogoktól való megfosztását teszi szükségessé — az

illető feleskető hatóságnak azonnal jelenteni kell és esetleg a fegyelmi vétségek közigazgatási úton való megvizsgálását és megállapítását kérelmezni.

55.

Amennyiben a vétkes erdőőről az *eljárási költség, bírság be nem hajtható*, az eljárás költségeit az uradalom viseli, a bírságtól a nyugdíjalap ez esetben elesik.

Ugyancsak az uradalom viseli a fegyelmi eljárás költségeit abban az esetben is, ha az eljárás során vagy a hozott ítélet alapján a vizsgálat alatt álló erdőőr vétkesnek nem bizonyul. De ez esetben, ha megállapítható, hogy a vizsgálatra alaptalan vagy rosszakaratú feljelentés szolgáltatott okot, akkor az eljárás költsége a feljelentőn hajtandó be az erre illetékes hatóságok igénybevételével.

56.

Büntett: a fennálló törvények és törvényes szabályok alapján büntettnek, vétség-

vagy kihágásnak tekintendő cselekmények fennforgása esetén jogában áll a fegyelmi hatóságnak a büntető vagy kihágási eljárás megindítása végett az illetékes polgári vagy közigazgatási hatóság előtt feljelentést tenni.

57.

Azonnal elbocsátandó állásából minden előzetes vizsgálat nélkül az az erdőőr, aki

- a) gondnokság vagy csőd alá kerül,
- b) nyereségvágyból eredő büntett vagy vétségben jogerősen bűnösnek találtott vagy más vétség miatt hivatalvesztésre ítéltetett,
- c) bármely törvénszegés vagy becstelentő tény miatt a közbecsülést elvesztette.

Az ilyen erdőőr eskübizonyítványa megsemmisítés céljából az illetékes főszolgabírói hivatalnak haladéktalanul beszolgáltatandó.

Ezen esetben az erdőőr nyugdíj jogosultságát is elveszti.

III. Lődíj-szabályzat.

58.

1. Hasznos vadak elejtése után fizetendő lődíjak.

	Vadászaton esett vad után	Ha az erdő- őr ejti el vadászaton vagy vadá- szaton kívül rendeletre
1. szarvasbika 8-asig és felül	5.— P	4.— P
2. szarvasbika 8-ason alul	3.— P	2.— P
3. dámbika erős	3.— P	3.— P
4. dámbika gyenge	2.— P	2.— P
5. szarvastehén és dámtehén	2.— P	2.— P
6. szarvas és dámborjú	2.— P	1.50 P
7. őzbak	1.50 P	1.20 P
8. őz-suta	1.— P	1.— P
9. nyúl	0.10 P	0.40 P
10. fácán	0.20 P	0.50 P
11. vadlúd	0.10 P	0.40 P
12. szalonka	0.15 P	0.40 P
13. vadkacsa	0.10 P	0.40 P
14. szárcsa	0.10 P	0.40 P

15. fogoly	0.10 P	0.40 P
16. fürj	0.10 P	0.30 P
17. vízityúk	0.10 P	0.30 P

2. *Kártékony vadak után fizetendő lödíjak:*
(akár vadászaton esik, akár az erdőőr maga lövi)

	lődíj
1. hiúz	10.— P
2. farkas	10.— P
3. vaddisznó erős, 100 kg-on felül	4.— P
4. vaddisznó erős, 100 kg-on alul	3.— P
5. vidra	1.— P
6. róka	1.— P
7. vadmacska	2.— P
8. borz	0.80 P
9. nyest	0.80 P
10. nyuszt	0.80 P
11. üreginyúl	0.30 P
12. görény	0.50 P
13. menyét	0.50 P
14. kóboreb	1.— P
15. macska	0.60 P
16. sas	0.70 P
17. héjja, karvaly	0.60 P
18. szürkevarjú, vércse	0.40 P
19. szarka, mátyás	0.40 P

A 16—19. sorszám alatti kártékony vadak kiszedett tojásai után darabonkint 0.06 P jutalom.

3. Egyéb rendelkezések.

- a) minden elfogott és egyúttal jogerősen elítélt vadászó után 20.— P jutalom.
- b) minden elfogott és elítélt hurokrakó után 10.— P jutalom.
- c) a farkas és hiúz bőrei, ha ezeket erdőőr ejti el, az uradalmat illeti, egyébként a lelövőt.
- d) vidra, róka, vadmacska, borz, nyest, nyuszt, görény gereznái, ha a vadak vadászaton kívül ejtettek el, azt illetik, aki elejtette; ha társasvadászaton esnek ezek a vadak, a gerezna az illető erdőtiszté.
- e) az üreginyúl, ha erdőőr ejti el, egészében őt illeti mindenkor, ha vadászaton kívül más ejti el, az illetőt.
- f) a hasznos vadak cím alatt felsorolt vadak és a kártékony vadak közül a vaddisznó — ha erdőőr ejti el — kivétel nélkül, teljes egészében az ura-

dalmat illeti, a vad zsigerei pedig ilyenkor az erdőőrt illetik.

g) ha az uradalom vendége ejt el szarvast, őzet, vaddisznót bármikor, a vad zsigerei, az agancs, agyar az illető vendéget, ha uradalmi tiszt, akkor az az illető tisztet illeti.

h) a csapdával, vagy mérgezéssel fogott kártékony vad után a fenti lődíj jár.

i) a kártékony vadak orrhegye, illetve csőre és lába, úgyszintén a kiszedett tojások héja az illetékek szabályszerű kiutalhatása céljából $\frac{1}{4}$ évenként az illetékes erdőtiszteknél az erdőőrök által bemutatandók.

A hasznos vadak közül az 1—10, továbbá a 15. és 16. alatt felsoroltakra, a kártékonyak közül az ottani 3—4. alattiakra erdőőrnek csak erdőhivatali engedéllyel szabad vadászni, kivéve, ha az utóbbi 3—4. alatti vad testi épségét veszélyeztetné, vagy a határszélén akadna vele össze.

IV. Fegyverviselési szabályzat.

59.

Vadászfegyver állandó viselése: az uradalomnál alkalmazott s *hatóságilag feleskett erdőőrök kötelesek* egy saját tulajdonukat képező, nemcsak önvédelemre, de vadászatra is alkalmas hátultöltős, sörétes *vadászfegyvert állandóan maguknál viselni*, mely mindenkor oly állapotban tartandó, hogy szükség esetén használni lehessen.

60.

Fegyvervásárlás-cserélés: a szolgálati fegyver viseléséhez szükséges hatósági *engedély megszerzése nélkül fegyvert vásárolni vagy cserélni tilos*. Ha az erdőőr fegyverét eladni, újat vásárolni vagy cserélni óhajt, ebbeli szándéka az erdőhivatalvezetőjének előzetesen bejelentendő.

61.

Ismétlőpisztoly — golyós fegyver: a személybiztonság fokozottabb védelme céljából

az erdőőrök az erdőhivataltól kért előzetes engedély alapján *golyós fegyvert vagy ismétlő pisztolyt is* beszerezhetnek, ha ehhez a járási főszolgabíró az engedélyt megadja.

62.

Fegyvertartási, viselési engedély: A fegyvertartási és viselési *hatósági engedélyt*, valamint az eskübizonyítványt, köteles minden erdőőr állandóan *magával hordani* s azt kívánatra felmutatni azoknak, akik ezen okmány átvizsgálására jogosítottak.

1851

/1866/

V. Fegyverhasználati szabályzat.

Fegyverhasználatra való jogosultság: a szolgálatot teljesítő erdőőr a szolgálati fegyver használatára jogosítva van az ellen:

1. ki őt nyíltan vagy orvul, élete vagy testi épsége ellen irányult szándékkal megtámadja;
2. ha tetten ért vagy alapos gyanúval terhelt egyén felfegyverkezve lévén az előzetes felszólítás dacára magát önként meg nem adja, illetve a nála levő fegyvert vagy más életveszélyt okozó eszközt a felhívás után el nem dobja vagy esetleg védett helyzetéből előjönni vonakodik;
3. aki figyelmeztető utasításainak, őt szolgálata teljesítésében meggátlandó, tettelesen ellenszegül;
4. aki, mint többször büntetett kárttevő előzetes felhívásra az erdőből eltávozni nem akar s az erdőből való kivezetés ellen tettelesen ellenszegül.

64.

Fegyverhasználatra való jogosultság megszünte: a fegyver használati joga azonban feltétlenül megszűnik mindazon esetekben, midőn a kárttevő a netalán megkísérlett ellenállás vagy támadás után magát megadja vagy megfutamodik.

Általában azokban az esetekben is, midőn a fegyverhez nyulás feltételeinek egyike vagy másika fennforog, az erdőőr fegyverét csak azután használja, miután minden enyhébb eszköz alkalmazása eredménytelen maradt, s még akkor is a legnagyobb kíméléttel és csak oly mérvig, amely a támadás visszaverésére vagy az ellenállás legyőzésére elkerülhetetlenül szükséges. A fegyver tehát mindenkor óvatosan használandó, külön figyelemmel arra, hogy az ember élete lehetőleg kíméltessék s szükségtelenül veszélynek ki ne tévessék. Ehhez képest és *amennyiben azt a viszonyok megengedik, előbb az esetleg kéznél levő kevésbé veszélyes fegyver* pl. szurony, vadászkés vagy bot *használandó, mire nézve határozó befolyással bír még az is, vajjon az ellenszegülő szintén fegyverrel és pe-*

dig milyennel vagy milynemű testisértést okozható eszközzel van ellátva.

65.

Orvadászokkal szemben való erélyesség: minden esetben megköveteltetik, hogy az erdőőr a személybiztonságra veszedelmes *orvadászokkal szemben* fokozottabb erélyességgel járjon el.

66.

Fegyverhasználat bejegyzése szolgálati könyvbe: ha a fegyvernek a fent elsorolt esetekben történt alkalmazása folytán az ellenszegülő súlyos testi megsértése következett be, az erdőőr köteles azonnal intézkedni, hogy a megsértett egyén a legközelebb fekvő biztos helyre szállíttassék s a viszonyok által nyújtható ápolásban részesíttessék. Ezenkívül köteles az erdőőr a fegyver használatát, ha az súlyos testi sértést, vagy halált okozott, *szolgálati könyvébe a legapróbb részletességgel* a tényállásnak megfelelően leírni, felettes hatóságánál *haladéktalanul* az esetről kimerítő

jelentést beadni. A lőfegyver alkalmazásáról még az esetben is jelentés teendő, ha az illető egyén nem sérült meg vagy könnyű sebbel a helyszínről elmenekült. A fegyverhasználat tényének és következményeinek az illetékes hatóságokhoz való bejelentése az erdőhivatal útján történik.

1851

1866

VI. Illetményszabályzat.

67.

Általános ismertetés: a Székeskáptalant az a cél vezeti, hogy a testvéruradalmak erdőőreinek tisztességes megélhetést biztosítson és így lehetővé tegye, hogy minden igyekezetüket az általuk betöltött állás kötelmei teljesítésének szentelhessék.

A fizetés mintegy 20—25%-ban készpénzből, egyebekben természetbeniekből, illetve ennek egyenértékéből és jutalékból állván leginkább lépést tart az árak hullámzásával.

Külön kiemeli a Székeskáptalan, hogy a családvédelemre súlyt helyezve vezette be a családi pótlékot és tanítási segélyt. Mindezek ellenében elvárja a Székeskáptalan a feltétlen odaadó és becsületos szolgálatot.

Fizetési osztályonkénti fizetés: a fizetések a következők:

	segéderdőőr	erdőőr 3 fok	főerdőőr (fővadász) 3 fok.	főerdőőr (fővadász) 1. fok.
1. Készpénz	200.—	250.—	360.—	600.—
2. Szántóváltás	5 q búza	10 q búza	10 q búza	10 q búza
3. Rétváltás	7 m dor.	14 m dor.	14 m dor.	14 m dor.
4 Legelőváltás	5 q cs. kuk.	10 q cs. kuk.	10 q cs. kuk.	10 q cs. kuk.
5. Borváltás	1 hl.	2 hl.	2 hl.	2 hl.
6. Kemény dorong	12 méter	24 méter	24 méter	24 méter
7. Sertéslegeltetés	2 koca	3 koca	3 koca	4 koca
8. Kert munkálva	600 n-öl.	600 n-öl.	600 n-öl.	600 n-öl.
9. Öltöny (2 évenként)	1/2	1/2	1/2	1/2
10. Felsőkabát (4 évenként)	1/4	1/4	1/4	1/4
11. Kalap (2 évenként)	1/2	1/2	1/2	1/2
12. Csizma évenként	1	1	1	1
13. Búza	12.— q	12.— q	12.— q	12.— q
14. Árpa	2.— q	4.—	4.—	4.—
15. Tej napi	1.5 lit	1.5 lit.	1.5 lit.	1.5 lit.
16. Jutalék a mindenkor megállapított mértékben	—	—	—	—

A korpótlék nagysága fokozatonként: az előléptetés a fizetési osztályokon belül fokozatról fokozatra és egyik fizetési osztályból a másikba az 5. pont alatt már megállapítást nyert; itt a fizetési fokozatok és osztályok készpénzfizetésének korpótlékszerű emelkedései rögzítettek.

fizetési osztály

(rangosztály)

III.	Segéderdőőr		6 év	200.— P
II.	Erdőőr	{	3 fokozat	6 „ 250.— P
			2 fokozat	6 „ 300.— P
			1 fokozat	6 „ 330.— P
I.	Főerdőőr (fővadász)	{	3 fokozat	6 „ 360.— P
			2 fokozat	6 „ 400.— P
			1 fokozat	4 „ 600.— P
			49 év	

Az irodai erdőőrök a fent felsorolt fizetésen kívül havi 20.— P irodai pótdíjat élveznek.

A fizetés kiszolgáltatására vonatkozó szabályok:

a) 1. pont alatti készpénz és az irodapótdíj havonta utólag esedékes. 2-3-4-5-15. pont alatti járandóság váltságban havonta utólag fizettetik ki pécsi piaci árban. A pécsi piaci árakat az uradalmak főpénztárai havonta együttesen állapítják meg és közlik minden hó utolsó napján az erdőhivatalokkal.

6. pont szerinti tűzifajárandóság minden évben a termelés befejezése után V. hóban az erdőőr udvarára keménydorongfa minőségben beszállíttatik és egyszerre anyagszámadásilag arra a folyó évre kiadásba tétetik — az átvételt az erdőőr az év feltüntetésével igazolni tartozik. Az erdőőr a fát nem adhatja el. A fa uradalmi felaprítását engedélyezi a Székeskáptalan azzal, hogy ezt az erdőhivatalvezető végezteti és számolja el ürm-kint legfeljebb 1 napszámmal.

7. pont alatti sertéslegeltetésre vonatkozó szabályok a következők: minden erdőőr évenként január hó 1-én írásban je-

lenten tartozik az erdőhivatalnak (amely irattárilag kezelendő), hogy a folyó évben a természetbeni sertéslegeltetést kéri-e igénybe vehetni — avagy legeltetési váltságra tart igényt. A legeltetési váltság kocánként van megállapítva tekintet nélkül a malacok számára és pedig évente kocánként 4.5 q csöves kukorica minden év XI. 1-én való esedékességgel az erdőhivatal székhelyén érvényes árban.

Aki sertéslegeltetési váltságot élvez, tarthat ugyan udvarában, illetve ólban sertést, de azt kihajtani nem szabad, ha ez mégis megtörténnék, az illető sertéstartási jogát teljesen elveszti és büntetésként 3 évig a sertésváltságnak csak a felére tarthat igényt és azon-túl sertést még ólban sem tarthat.

A segéderdőört	2 koca és	1 évi szaporulata
erdőört és főerdőört		
3—2 fok.-ban	3 „	1 „
főerdőört I. fok.-ban	4 „	1 „

illeti meg. Meg nem váltás esetén 1 évi szaporulat alatt 8 malac értelmezendő.

8. pont alatti kert műveléséhez az uradalom adja az egyszeri őszi felszántást és évi 40 napszám mindenkori értékét, felét IV. 1-én, felét IX. 1-én. — Amennyiben az erdőőr ezen felül személyes szolgálatára uradalmi napszámot használ fel, fegyelmi vétséget követ el és ez a körülmény elbocsátást vonhat maga után.

9., 10., 11., 12. pont alatti járandóságok elvileg mindenkör természetben adatnak ki az esedékes év VII. 1-én.

13., 14. pont alatti járandóság $\frac{1}{4}$ évenként előre esedékes;

16. pont alatti járandóság a zárszámadás elkészülte után esedékes a mindenkori érvényes uradalmi szabályozás szerint.

b) minden termény házhoz szállítva jár;

c) $\frac{1}{4}$ évenként bevásárlásra 1 fogat számolható el, illetve ahol van uradalmi fogat, ott több uradalmi alkalmazott fogatjárandósága egybevonandó. Az

erdőőrök az erdőhivatalvezető engedélyével alkalmi uradalmi fogaton, ha az üresen tér haza valamely helységről, beszerzett anyagok szállítását eszközölhetik, illetve tudomásuk szerinti ily alkalmakat kötelesek is a fenti célra kihasználni, ily esetekben külön fogatot nem igényelhetnek.

d) szedelékfa szedési jog megszűnik.

e) Családi pótlék a következő:

1—2 gyermek után hav. és fej. 2.— P

3 gyermek után hav. és fej. 3.— P

4 és több után hav. és fej. 4.— P

Ezen pótlék születéstől betöltött 14 éves korig jár.

Ezenkívül iskolába járó gyermek után betöltött 14 éves korig fejenként és havonta 3.— P tanítási segély havonta előre esedékes.

f) az itt felsoroltakon kívül más fizetés vagy természetbeni juttatás nem illeti erdőörököt és semmiféle egyéb gazdálkodást nem folytathatnak. Ezen rendelkezés megszegése fegyelmi vétséget képez és elbocsátást vonhat maga után.

71.

Lakás karbantartás: Kötelessége az erdő-öröknek, hogy a rendelkezésükre bocsátott lakóházak, melléképületek vagy egyéb reájuk bízott üzemi épületek és műtárgyak épsége felett őrködjenek, s amennyiben valamely romlást, avulást vagy rongálást észlelnének, arról az erdőhivatalnak, a mielőbbi helyreállítás, kijavítás vagy tatarozás céljából jelentést adjanak be. Megjegyeztetik, hogy a kitörött ablakok és eltört tűzhelylapok az uradalom által nem pótoltnak, mert ezen sérülések rendszerint a vigyázatlanság eredményei, kivételnek csakis vis major esetén van helye.

Megjegyzésként:

A fizetésrendezéskor 1941. I. 1-én alkalmazott piaci egységárak és ezek figyelembevételével egyúttal az 1941. évre a nyugdíj-hozzájárulás 6%-os kiszámításának alapja is a következő:

1. a piaci árak:

búza	22.80 P
kemény dorong	16.— P
csöves kukorica	10.— P
bor	1.50 P
kert munkálva k. h.-kint	180.— P
öltöny	120.— P
kabát	80.— P
kalap	12.— P
csizma	55.— P
árpa	20.— P
tej	0.22 P

2. az egyes fizetések pénzbeli egyenértéke a fenti árakkal:

Segéderdőőri fizetés	1572.— P
Erdőőr 2. fokozat	2310.— P
Főerdőőr (fővadász) 2. fokozat	2410.— P
Főerdőőr (fővadász) 1. fokozat	2610.— P

3. nyugdíj befizetés alapja az 1941. évre:

Segéderdőőri fizetésnél	800.— P
Erdőőr 2. fokozat	1150.— P
Főerdőőr (fővadász) 2. fokozat	1200.— P
Főerdőőr (fővadász) 1. fokozat	1300.— P

72.

Eltávozás: Az erdőőrök, a letett eskühöz híven, szolgálatukat el nem hagyhatják. Indokolt esetekben erdőhivatalvezető legfeljebb 2 napi eltávozást engedélyezhet. Szabadságot lásd 7. pont alatt.

1851

/1866/

VII. Nyugdíjszabályzat.

73.

Az erdőőri nyugdíj nagysága 40 évi szolgálat után az uradalmi nyugdíjszabályzat itt nem tárgyalt potjainak érintetlenül hagyása mellett az 1940. évi dec. 31-én a testvéruradalmaknál szolgálatban álló véglegesített erdőőröknel a következő:

Segéderdőőr és az erdőőrnél a 3. és 2. fokozatokban a jutalék leszámításával adódó mindenkori fizetés értékének 40 %-a,

az erdőőri 1. fokozatban és főerdőőr 3—2—1. fokozatokban ugyanennek 50 %-a képezi az évi nyugdíj maximumát készpénzben fizetve.

A nyugdíjalapi hozzájárulást a mindenkori készpénz, szántó-legelő-borváltságok együttes összege után 6 %-ban tartoznak az erdőőrök fizetéséből az erdőhivatalok $\frac{1}{4}$ évi utólagos részletekben levonásba hozni. — Minden évre vonatkozóan a nyugdíj az előző

évi fizetés értékének alapulvételével számítandó ki, az uradalmi szakfelügyelőség által.

A jelenleg 1940. XII. 31-én szolgálatban álló véglegesített erdőőrök a gazdasági alkalmazottak öregségi biztosítására vonatkozó 1938. évi XII. t.-c. értelmében az OMBI tagjai. Ezen biztosítással járó évi személyenkénti 10.40 P úgynevezett munkavállalói részt az uradalmak átvállalják és fizetni fogják az erdőőr helyett, ennél fogva az OMBI-tól élvezett nyugdíj összegét a megállapított uradalmi nyugdíjból levonásba hozzák majd, — a fent megállapított nyugdíjat az ily módon kibővített uradalmi nyugdíj és az OMBI-járadék együtt fogják kitenni.

Az 1941. jan. 1. után véglegesítendő erdőőrök öregségi biztosítása a fentidézett törvény alapján és előírásai szerint az OMBI-nál nyer teljes kielégítést olyként, hogy a munkaadó uradalmak ezeknél is fizetik a fenti úgynevezett munkavállalói részt, a jelenlegi évi 10.40 P-t. Kivánatos azonban, hogy az erdőőrök önkéntes többletbiztosítás útján magasabb öregségi járadékra tegyenek szert és ebben

nekik az uradalmak adminisztratív módon segítségükre lesznek, és ezek a munkaadó uradalommal szemben nyugdíjra igényt nem tarthatnak, az OMBI-tól majdan kiutalandó teljes összegű járadék viszont minden levonás nélkül illeti őket.

Egyebekben az uradalmi nyugdíjszabályzat előírásai mérvadók.

Fenti szabályzatot a Székeskáptalan 1941. július 12.-i ülésében 357. sz. a. 1941. július 1-én kezdődő hatállyal elfogadta és jóváhagyta, s ezzel az 1933. évi szabályzatot, valamint az új szabályzattal ellenkező minden előző rendelkezését hatályon kívül helyezte.

2169/1941. szám.

JÓVÁHAGYOM.

Pécs, 1941. július 15.

Ferenc püspök s. k.

Tartalomjegyzék.

I. Szolgálati szabályzat.

a) Általános tudnivalók.

1. Általános kötelek, ki lehet erdőőr, kinevezés módja	5
2. Hatósági eskütétel	5
3. Egy évi próbaidő és véglegesítés	5
4. Felmondás, elbocsátás	7
5. Szolgálati idő, fizetési osztályok	7
6. Egyenruhában járás.	9
7. Áthelyezés, más védkörben való szol- gálatátétel és szabadság	10
8. Valláserkölcsös életmód	10
9. Erdőhivatali rendelkezések átvétele ...	11
10. Katonás magatartás	11
11. Hivatalos út betartás	12
12. Feltétlen engedelmesség	13
13. Hivatali titoktartás	13

b) Külső szolgálati teendők.

14. Erdőőri hatáskör	14
15. A szolgálati munkaidő	14
16. Az erdő őrzése	15
17. Az erdő védelme	15

18. A főhasználati fatömeg kitermelése ...	17
19. Az előhasználat foganatosítása	19
20. Kitermelt faanyag felvétele	20
21. Faanyag elszállítása	22
22. Faanyagnak vasúti kocsiba rakása ...	23
23. Utak karbantartása	24
24. Mellékhasználattal kapcsolatos teendők	25
25. Az erdő felújítása körüli teendők	31
26. A munkásokkal való bánásmód, — eljárás	33
27. Napszámsholgotát nyilvántartása	34
28. Faanyag kicsiben eladás	41
29. Uradalmi ígásfogaterő ellenőrzése	42
30. Védkerületi leltár	43
31. Védkerületi térkép	45
32. Erdőhatár biztosítás	45

c) Az erdőörök írásbeli teendői.

33. Vezetendő könyvek jegyzéke	46
34. Szolgálati napló	48
35. Erdei kihágási napló	51
36. Termelési kimutatás	53
37. Védkerületi anyagnaplók és tartozékai	56
38. Napszámkönyv — napszámjegyzék ...	63
39. Fogatnapló	68

40. Védkerületi leltárkönyv	69
41. Vadászati napló	70

II. Fegyelmi szabályzat.

42. Észleleti jegyzőkönyv felvétele	71
43. Fegyelmi vétségek 1—30 alpont	72
44. Emelt panasz és vád kivizsgálása ...	81
45. Erdőhivatalvezető a vád képviselője	81
46. Szolgálati vétség	82
47. Elsőfokú ítélet	83
48. Fellebbezés	83
49. Szolgálati helyről elmozdítás	84
50. Ujrafelvétel	85
51. Fegyelmi büntetések	85
52. Eljárási költségek	86
53. Felfüggesztés nyilvánosságra hozása	87
54. Elévülés	87
55. Költség behajthatatlanság	88
56. Büntett	88
57. Azonnali elbocsátás	89

III. Lődíjzabályzat.

58. Lődíjzabályzat	90
--------------------------	----

IV. Fegyverviselési szabályzat.

59. Vadászfegyver állandó viselés	94
60. Fegyver vásárlás — cserélés	94

61. Ismétlő pisztoly — golyós fegyver ... 94
 62. Fegyvertartási — viselési engedély ... 95

V. Fegyverhasználati szabályzat.

63. Fegyverhasználatra való jogosultság 96
 64. Fegyverhasználatra való jogosultság megszünte 97
 65. Orvvadászokkal szemben való erélyesség 98
 66. Fegyverhasználat bejegyzése a szolgálati könyvbe 98

VI. Illetményszabályzat.

67. Általános ismertetés 100
 68. Fizetési osztályonkénti fizetés 101
 69. A korpótlék nagysága fokozatonként 102
 70. A fizetés kiszolgáltatására vonatkozó szabályok 102
 71. Lakás karbantartás 107
 72. Eltávozás 109

VII. Nyugdíjszabályzat.

73. A nyugdíj nagysága 40 évi szolgálat után 110

2500

29.4

Kerekesbányai
Erdénet

